

Czernin Ottokár válasza Lloyd Georgenek.

Nem hagyjuk eserbén Németországot.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Bécsből telefonálják: Czernin Ottokár gróf külügyminiszter ma fogadta az osztrák és magyar lapok képviselőit. Czernin gróf beszédét mondott, amelyben a sajtónak a nagy politikai kérdések ismertetésével szerzett érdemeit méltányolta és egyúttal hazafias magatartásáért is köszönetet mondott. A külügyminiszter fejtegetései során rámutatott *kiválóan kedvező katonai helyzetünkre* és az orosz fronton való viszonyokra, ahol a szövetségesek állandóan előrenyomulnak és főképen a szövetséges csapatok teljesítményein fejezte ki csodálatát.

Áttérve az általános politikai helyzetre többek között a következőket mondta Czernin gróf:

— Lloyd George a legutóbbi beszédében, amelyet a belga függetlenségi nyilatkozat évforduló ünnepségén mondott kétértelműnek jelentette ki a német birodalmi kancellárnak a birodalmi gyűlés július 20-iki ülésén elmondott nyilatkozatát. Ez a vád magában véve is érthetetlen, mivel a kancellár fejtegetései teljesen világosak és egyértelműek és minden félreértelmezéstől mentesek voltak. De még érthetlenebbé válik ez a vád, ha arra gondolunk, hogy Lloyd George az ő beszédében mellőzte a *német birodalmi gyűlés békehatározatát*, ámbár ez a határozat, amelyre Michaelis dr. fejtegetései vonatkoznak, a kancellár beszédével elválaszthatatlan egészet alkot. Hisz mindkét kinyilatkoztatás, úgy a birodalmi kormányé mint a birodalmi gyűlésé a *német nép egységes akaratát fejezi ki a béke kérdésében*. Feltűnő, hogy az entente államaiban a német birodalmi gyűlést, amelyet az általános, egyenlőt közvetlen és titkos választójog alapján választottak meg, *oly kevéssé veszi tudomásul*, mint a szociális törvényalkotásokat, amelyekkel Németország nagy részében megelőzte a nyugati államokat. A birodalmi kancellár és a birodalmi gyűlés egyértelműen kijelentették, hogy

Németország védekező háborút folytat, hogy a német nép a megállapodás és a kiegyezés után létrejövő békét kívánja.

amely alapja lenne a népek tartós egyesülésének. A birodalmi kancellár és a népképviselő ünnepélyesen kijelentették, hogy a német nép nem törekszik erőszakos hadításokra, sem gazdasági zárlatok fentartására és a népeknek a háború után való ellenségeskedését elítéli. Hogy ebben a két lényegében egymással megegyező nyilatkozatban mi a kétértelműség, nem tudom kitalálni.

— Lloyd George beszédére mindazonáltal megfélelek. Megfélelek azzal a kérdéssel, hogy mit akar tulajdonképpen az entente? Hogy a mi hatalmi csoportunk mit akar, kiderül az eléggé ismeretes bécsi nyilatkozatokból és a bécsi már előbb említett kijelentésekből, amelyekből megállapítható *Bécsnek és Berlinnek a legteljesebb, a részletekre kiterjeszkedő egyetértése*. Amit a birodalmi kancellár és a birodalmi gyűlés kijelentettek, azonos a néhány hónappal ezelőtt tett nyilatkozatommal, amelyben megjelöltem a tiszteséges békének azokat a feltételeit, amelyeket a bécsi kormány hajlandó elfogadni és amelyekkel a népek tartós megbékülését igyekeznek és remélik elérni. De azokban a dolgokban is, amelyek kívül esnek ezeken a területeken, tökéletes az egyetértés *Bécs és Berlin között*.

Soha nem fogunk beleegyezni olyan békébe, amelyet nem ismerhetünk el magunkra nézve tisztességesnek.

Ha az entente ezen a világosan körvonalozott alapokon nem akar velünk tárgyalásokba kezdeni, akkor *folytatni fogjuk a háborút és harcolni fogunk a végletekig*. Teljesen mindegy nekem, hogy ebből a kijelentésből gyengeséget vagy erőt fognak kiolvasni. Én azonban az okosság és az erkölcsösség jelét látom abban, hogy idegenkedem egy olyan háború folytatásától, amelynek további viselését már ma is *teljesen érthetetlennek tartom*. Minthogy át vagyok hatva attól a meggyőződéstől, hogy az entente soha sem fog sikerülni bennünket legyőzni vagyis minthogy nekünk védekezőnek nem szándékunk az ellenséget letiporni,

ennek a háborúnak előbb vagy utóbb a megegyezésen alapuló békével kell végződnie.

Én azonban ebből azt a természetes következményt vonom le, hogy a további áldozatok és az egész emberiségre ránehezedő szenvedések teljesen hiába valók és hogy az egész emberiség érdekében szükséges a megértésen alapuló békének minél előbb való elérése.

— Ez az amit mi kívánunk. Ismétlem azonban, ezzel legyen tisztába mindenki, hogy *ennek a békevágynak szorosan megvont határai vannak* és csakis a tisztesség keretein belül valósulhat meg. Amiképen együtt harcolunk hűséges szövetséges tárainkkal, azonképen velük közösen fogjuk a békét is megkötni, most vagy később valamikor és velük folytatjuk a harcot végletekig, ha az ellenség oldalán nem akarják, vagy nem tudják megérteni ezt az álláspontot. Nekünk és szövetségeseinknek éppen olyan jogunk van az élethez és a fejlődéshez, mint bármely más népnek e földön és nincs olyan hatalom a világon, amely rákényszeríthetne bennünket, hogy lemondjunk róla.

— Azt a kérdést, hogy kit terhel a háborúért a felelőség nem akarom felvetni, mivel ebben az összefüggésben nem lenne célja, hogy a multról beszéljék. A jövőről azonban akarok beszélni és ki akarom fejezni azt a kívánságomat, hogy bár sikerülne a világnak olyan utakat és módokat találni a béke megkötése után, amelyek mindenkorra elhárítják az ilyen borzalmas háború megismétlését. Minden erkölcsös gondolkodású ember kötelessége, hogy legjobb akarata szerint dolgozzék ezen a gigászi munkán. A világ minden államának meg kell kísérelni, hogy közös munkával megszerezze azokat a biztosítékokat, amelyek az olyan borzalmas szerencsétlenséget, amilyen ez a világ-háború, a jövőre nézve lehetetlenné tegye. Az erkölcs és ész követeli, hogy keressük azt a módot, amellyel megszabadíthatjuk a világot ettől a lidércnyomástól. Ismét bekövetkezhet egy olyan állapot, amilyent most élünk, hát ezt a módot nehéz lesz megtalálni, de nem lesz lehetetlen.

— Azok az alappelvek, amelyeken véleményem szerint a megegyezésen alapuló béke kötés létrejöhet a következő:

Erőszakosság nélküli megállapodások, a háború megismétlésének elhárítása.

A külügyminiszter a belső helyzet ismertetése közben a következő kijelentéseket tette:

— Az alkotmányok demokratizálását a kor szelleme követeli. Ausztria és Magyaror-

szágban is hozzájárított már a kormány, hogy megkezdje és alkotmányosan befejezze ezt a nagy művet. De Ausztria is és Magyarország is tiltakozik mindenféle külső beavatkozás ellen. Magunk akarjuk házunkat rendben tartani, ahogy azt kormányaink és képviselő testületeink helyesnek tartják. Mi nem avatkozunk bele idegen államok dolgaiba és ebben teljes viszonyosságot követelünk. Nem akarom ezt a rövid fejtegetést, amivel általános képet akarok adni a helyzetről a nyilvánosságnak, — olyan képet, amilyent magam látok, — nem akarom befejezni, anélkül hogy egy hibára fel ne hívjam a figyelmet: Nekünk az olyan nehéz órákban, amilyeneket átértünk a múltban, *ép oly kevéssé szabad volt elcsüggedni*, amint hogy *nem szabad* a nagy győzelem napjaiban, aminőket hűséges és dicsőséges szövetséges hadseregünk jóvoltából élünk át most, *elbizakodnunk*. Célunk mindig ugyanaz. És ha akarjuk, ki is fogjuk küzdeni a tiszteséges békét. Akarunk és fogunk hozzájárítani annak az új világnak megteremtéséhez, amely biztosítékokat foglal magában arra nézve, hogy a világháború borzalmas szerencsétlensége, nem fog többé megismétlődni.

— Ezekért a célokért harcolunk. Ezekért élünk, vagy bukunk.

Zichy János és a munkapárt.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Serényi Béla gróf kereskedelemügyi miniszter vasárnap Putnokon beszél. Hetek óta készült erre a putnoki programbeszédre, melynek az volt a rendeltetése, hogy tisztázza a kérdéseket. Voltak, akik arra számítottak, hogy legalább huszonöt-harminc munkapárti képviselő kíséri le a minisztert a programbeszédre, ami kétségtelenül jelentős szenzáció lett volna. Ma azonban már úgy látszik, hogy ezidő szerint legfeljebb öt-hat munkapárti képviselő vall színt: *Hantos Elemér, Kazy József, Csuzy Pál, Manassy-Barkó báró és Korkán Péter*.

Nemes Zsigmond dr. országgyűlési képviselő ma a következőket jelentette ki az Aradi Közlöny tudósítójának:

— Eszemágában sincs a kilépés. Négy hete nem voltam Pesten, mert gyengélkedem és minthogy nem láttak a parlamentben, sem a pártkörben, azt kombinálják, hogy én ott hagyom a pártot. Ma a munkapárt intézőségéhez a következő táviratot intéztem:

— Munkapárti vagyok, az is maradok. Kilépésem hire vastag tévedés.

Gyenge alapon áll a kormány.

Egy kormánypárti estilap írja:

— Mindenki tudja, hogy az Esterházy-kormány helyzete egyáltalán nem irigyléreméltó és most sokkal kedvezőtlenebb, mint kinevezésekor. Akkor élte Oroszországban a torradalom és a demokrácia mézesheteit. A szédületes megrázkódtatás, mely a nagy szláv birodalmat érte, végigvonaglott egész Európán és ez a föld alól fölmorajló izgalom mindenütt idegesebbé tette a legfelsőbb köröket, melyek azonban egyben konciliánsabbakká is váltak az evolucionáris törekvésekkel szemben. Abban a lázban taszította le Andrassy Gyula gróf Tisza Istvánt a hatalomról, bukott el vele együtt ő is és lett egészen váratlanul Esterházy Móric gróf a miniszterelnök: a népszabadság, a demokrácia és a szociális reformprogramjával.

— Azóta azonban nagyot fordult a világ Oroszország rémes vergődésében a haláltáncot járja s a mi gyönyörű katonáink végigszáguldanak Galicián. Európa előlő lélegzettel nézi ezt a ragyogó diadalut, amelynek sugarainál a belpolitikai helyzet is egészen más színben látszik. Egyszerre szembeötlik, mennyire gyöngye az az alap, melyen az Esterházy-kabinet áll, milyen veszedelmes az a lehetőség, mely a választásokat kényszerítheti most az országra s kint is, bent is fölmerül a politikai helyzet nyugodt megoldása szükségességének érzése. Egyre több szem tekint a munkapárt felé. Tisza Istvánnal minden megoldás lehetetlen, viszont a volt kormányért értékes elemeinek támogatása a kormányt megmenti, de az országra sem kedvezőtlen.

Ennek a kibontakozásnak a vezetésére tekintik Zichy János grófot a leghivatottabbnak.

— Zichyt különösen a munkapártban rendkívüli szimpátiával nézik. Tudják róla, hogy őszinte, korrekt és egyenes ember, soha nem intrikált és nem csinált frakciókat. Minden megoldást, melyre ő hajlandó, nagy készséggel vállalna a munkapárt jelentékeny része.

Most csak az a kérdés, mik Zichy szándékai? Ugy tudjuk, hogy bármilyen tervekkel is foglalkozik, azokat ősz előtt nem kívánja publikálni. Feltétlenül be akarja várni a választójogi javaslat nyilvánosságra hozását, mert hiszen ez előtt gondolni sem lehet kompromisszumra Zichy esetleges szereplése és ezzel jóformán az Esterházy-kabinet sorsa is attól függ tehát, hogy a kormányt támogató táborban a Károlyi-párt a választójog kérdésében bir-e a kevésbé radikális pártokkal? Annyi bizonyos, hogy kora ősszel a magyar politikai életnek példátlanul érdekes, új kampánya kezdődik meg.

A Budapesti Tudósító jelenti: Pirkner János, Zakó Miklós, Nemess Zsigmond dr. és Hajós Kálmán megcáfolták azt a hírt, miszerint a munkapártból kilépni szándékoznának.

Budapestről jelentik: Hantos Elemér munkapárti képviselő ellen a munkapárt végrehajtó bizottsága kirekesztési indítványt tett, Hantos erre a következő nyilatkozatban reflektál:

— Mindenki, aki ismer, tudja, hogy a mostani kormány politikájával egyetértek. Nem volt ez titok a munkapárt vezetősége előtt sem. Hetek előtt megjelent a lakásomon a munkapárt egyik alelnöke s a pártvezetőség nevében följajánlotta nekem a képviselőház pénzügyi-bizottságának tagságát. Ezt a kitüntető ajánlatot azzal hártottam el magamtól, hogy Serényi Béla grófot követem. Nem hagytam fenn kétséget aziránt sem, hogy a pártból kilépni szándékozom. Ezt az elhatározásomat a munkapárt vezetőségének kizárási szándéka sietteté.

TORVÉNYKEZÉS.

Nem hazaárulók a posztószállítók.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. Budapestről telefonálják: A posztószállítók vádolt budapesti kereskedők bűnygyében ma váratlan fordulat történt. A koronaügyész ma délelben a védőbeszédük befejezése után szóásra emelkedett és kijelentette, hogy Taubesz Jenő, Pártos Henrik, Neumann László, Váradi Sándor, Kohn Béla, Fenyves Henrik és Fenyves Jakab ellen nem látja fenforogni a katonai büntető törvénykönyv 327-ik szakaszába ütköző büntetést, és kénytelen a pörnek a polgári bírósághoz való átutalását indítványozni. Egyben indítványozta, a vizsgálati fogságban lévő polgári vádlottak szabadlábra helyezését. A koronaügyész indítványának indokolásában kifejtette, hogy a pör eddigi lefolyásából meggyőződött arról, hogy a vádlot-

tak nem haszonlesésből és szándékosságból, hanem gondatlanságból és a kényszerítő szükség hatása alatt szállítottak rossz árut.

A honvéd-koronaügyész szavai nagy mozgást keltettek és a védők éljenezni kezdtek. Az elnök felkérte a védőket, hogy tartózkodjanak a közbeszólásoktól.

Holló Lajos védő kérte a tárgyalást vezető

elnököt, hogy szünetet rendeljen el, hogy a védők egymással tanácskozassanak. Az elnök erre öt perc szünetet adott.

Szünet után megtartották beszédeiket az egyes vádlottak védői, akik fölmentést, vagy amennyiben ez nem lehetséges, az ügynek a polgári bírósághoz való áttételét kérték. A tárgyalás folytatása és valószínűleg már az ítélet is hétfőn lesz.

Varjassy Lajos polgármester üdvözli a főispánt.

Barabás Béla fogadtatásának programja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Vasárnap este a hét órai gyorsvonattal Barabás Béla főispán feleségével együtt Aradra érkezik s a fogadására megjelenő közönség sorából elsőnek lép eléje Varjassy Lajos polgármester, hogy őt Arad város polgársága nevében üdvözölje.

Ez a megállapodás teljes mértékben igazolja az Aradi Közlöny álláspontjának helyességét, amelynek ma kifejezést adott.

Ha függetlenségi párti politikusra bízta is a kormány az aradi főispáni méltóságot, ez a politikai jelleg abban a percben megkell, hogy szűnjék, amikor a megbízott politikus mint főispán működési helyére beteszi a lábát, ép azért nem volt helyénvaló az aradi függetlenségi pártnak az a szándéka, hogy Barabás Bélát mint politikust fogadja Aradra való érkezésének pillanatában. Az Aradi Közlöny meggyőző érvekkel mutatott rá az egyedül helyes és követendő útra, és ez az, hogy a főispánt az első üdvözlő szóval csakis a város polgármestere üdvözölheti annak legelőkelőbb kifejezésül, hogy a főispán az egész város közönségének vezetőjeül lép le a vonatról a város földjére.

Jól esik látnunk azt, hogy az elragadtatással helytelen utat választott függetlenségi-párt helyesbítette a főispáni fogadtatásra hozott határozatát s elismerve elfogulatlan álláspontunk helyességét, az első üdvözlést Varjassy Lajos polgármesternek adta át s a maga részéről elmondandó gondolatokat csak ezen üdvözlés utánra tüzte ki.

Barabás Béla főispán abban a nyilatkozatában, amelyet működéséről, működését irányító gondolatairól tett egyik aradi vezér politikus előtt s amelyet lapunk hasábjairól vett tudomásul őszinte örömmel és bizakodó reménységgel a város közönsége, egyenesen és félreérthetetlenül jelentette ki, hogy ő politika nélkül akar dolgozni Arad város népének javára, nem lett volna tehát helyénvaló őt az első lépésénél oly ut követésére kényszeríteni, amely lehet egy politikai pártnak tetszetős, de nem lehet nyilatkozata után tetszetős neki.

Belátta a függetlenségi párt, hogy minden helyes gondolat előtt megkell hajolnia és a végrehajtóbizottság ma este tartott ülésén örömmel fogadta azt a gondolatot, hogy Arad város polgármesterét kérjék fel a fogadtatáson való megjelenésre és a függetlenségi párt a maga részéről átengedte az üdvözlők első helyét Varjassy Lajos polgármesternek, hogy Barabás Béla főispánt pártszínezet nélkül Arad város egész népének nevében fogadja.

További megállapodás szerint a függetlenségi párt részéről második helyen Vizer Lajos pártelnök, majd az aradi szociáldemokrata párt nevében Bodnár Béla elnök fogja Barabás Béla főispánt üdvözölni.

A függetlenségi párt végrehajtó bizottságának ülésén képviselve volt a szociáldemokrata párt is s a megbízottak kijelentették, hogy

szívvel lélekkel sietnek az új főispán üdvözlésére.

Programm szerint délután 6 órakor gyűlekezik a fogadtatásban résztvevő polgárság és szociáldemokrata párt a Szabadság-téren s onnan vonul fel a pályaudvar előtti térre. A Gróf Tisza István-utról csatlakozik a menethez az ezen környékben lakó munkásság csoportja.

A fogadtatás és beigtatásra nézve Varjassy Lajos polgármester a következő nyilatkozatot tette munkatársunk előtt:

— Vasárnap este Barabás Béla főispán megérkezésekor az lesz a kötelességem, hogy a város polgárságának, közönségének egyetemessége nevében üdvözöljem őt.

— Barabás Béla főispán óhajának teszünk eleget akkor, amikor a beigtatás napját és idejét augusztus 4-ikén azaz szombaton délelőtt 10 órára fogjuk kitűzni. E napon délelőtt 9 órakor van ugyanis a megyei installáció s a legutóbbi főispáni beigtatásnál követett eljárás-hoz hasonlóan óhajtanók közvetlen utána megtartani Arad város főispánjának beigtatását.

Az Aradi Kossuth-asztaltársaság tagjaihoz! Vasárnap este 7 órakor érkezik városunkba, hogy méltóságát elfoglalja dr. Barabás Béla főispán.

Társaságunk képviselve lesz a vasuti fogadtatásnál, részt vesz a tiszteletére rendezendő társas-estélyen a Fehér Kereszt vendéglőben és hétfőn az illusztris vendég nagy érdemeinek manifesztlálására, helyiségünkben, a „Magyar Király” vendéglőben diszgyűlést tartunk. Arad 1917. július hó 28. Nagy Kálmán elnök, Schwarz Zsiga tükár.

Justh János politikai türelmessége.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Makórol jelentik: Ma igtatták be Csanád-vármegye új főispánját Justh Jánost. A közgyűlésen Hervay udvari tanácsos elnököt, a főispánért küldöttség ment Návay Lajos vezetésével. Justh János ezután átvette a vármegye pecsétjét és letette az esküt.

Székfoglaló beszédében ismertette politikai pártállását, a választójog kérdésében a legszélsőbb kiterjesztésnek híve és nem félti ettől az országot, különösen nemzetiségi szempontból nem.

Hangsúlyozottan jelentette ki, hogy a más politikai meggyőződést tiszteletben fogja tartani és nem tűri el, hogy bárkit politikai elveinek megváltoztatására kényszerítsenek.

Ezután Návay Lajos tükos tanácsos szólt föl. Elmondotta, hogy ő pártokon kívül áll, de az új főispánnal épen a választójog kérdésében találkozik. Gyönyörűséggel látja a választójog kérdésében kialakult politikai cirkulációt, a választójoggal szemben támasztott agályokat tulzottnak találja.

Milyen az élet Triesztben.

Beszélgetés a kikötő-városból érkezett aradi úszttal.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A közönségnek kevés tudomása van arról, hogy Ausztria-Magyarország legnagyobb kikötő városában Triesztben milyen élet uralkodik most. Trieszt tudvalevőleg közvetlenül az olasz front mögött van és a tizedik isonzói csatának kimondott célja Trieszt elfoglalása volt. A olaszok nyíltan hirdetik, hogy addig nem kötnek velünk békét, amíg Trieszt birtokukba nem jut. Egy ismert aradi közéleti férfiú aki félesztendő óta tisztii ranggal Triesztben teljesít szolgálatot, néhány nappal ezelőtt hazaérkezett és a következő érdekes adatokat volt szives rendelkezésünkre bocsátani a front mögötti Trieszt háborús életéről:

— A trieszti forgalmas kikötő most teljesen kihalt. A füstölő gőzök eltűntek, a forgalomnak nyoma sincs, a raktárak üresek, a dokkok néptelenek és csupán egy gabonaszállító hajó tölti halálos unalomban idejét már két év óta az egykor nyüzsgő forgalma kikötőben. A sleppereket bevontatták a Canal Grandéba és itt lassankint elnyeli őket a víz, mert talpazatuk rothadásnak indul. A trieszti híres halászatnak már csak a nyomai látszanak. Fegyveres őrség ellenőrzése mellett tizenöt-husz halászbárkák ki-kimerészkedik a kikötőtől mintegy két kilométernyire, de Miramarenál nem tovább. Természetesen szardiniát szelítanak haza leginkább és éppen ezért mint mondani szokták, a szardínia már a könyökünkön nő ki. Érdekes azért, hogy darabját mégis tíz-husz fillérért árúsítják. k

— Tudvalevőleg Triesztben rendkívül sok olaszországi bevándorló lakott, akik itt jól megszédíték magukat, hatalmas palotákat építettek és gazdag üzletházakat alapítottak. Ezek a mozgositástól az olasz háború kitöréséig, vagyis 1915. május 24-ig lassankint elmenekültek régi hazájukba. Az elmenekültek száma megközelíti a hatvanezretet. Triesztnek kétszázötvenezer lakója közül most mintegy százkilencvenezer élnek a városban. Az olasz háború kitörésekor a csöcselék petróleummal leöntötte az Olaszországba menekültek házáat és üzletét és gyújtogatott. A tűz martaléka lett a Máyer-féle hírlapvállalat három palotája, a Ciocca kávéház, az olasz lovarda és a torna-iskola. Ezek az épületek ma is felépítetlenül, kormosan megrepedő falakkal állnak. Ez emlékeztet leginkább az olasz háború kitörésének izgalmaira. Egyébként azt mondhatnám, hogy Triesztben teljesen normális élet uralkodik. A St. Carlón lévő moló és Riva este héttől kilencig zsúfolásig megtelik korzózó rendkívül elegáns publikummal. Fél évvel ezelőtt még igen sok fiatal civil férfit láttam és csak később tudtam meg, hogy azok görögországi kereskedők. A görög hadüzenet óta ezek a fiatal görögök szintén eltűntek a városból és most csak elvétve látható polgári ruhás férfi. A lakosság ugyszólván két részből áll: katonából és nőből. A várost elárasztják a budapesti félvilági damák, akik a frontról beberánduló élni vágyó, pénzzel megrakott tisztekkel nagyszerűen elszórakoznak. A bensülötték nagy tömege sanyaru viszonyok között él, mert a város környéke kopár, semmit sem termel és teljesen a behozatalra van utalva a nép. A széntől az olajig mindent a hatóság oszt széjjel és naponként mintegy ezer főnyi tömeg tolong a közel száz szétesztő helyen, katonai felügyelet mellett. A nagyobb harci készülődé-

sek alkalmával a teherszállító polgári vonatok nem igen közlekednek és ilyenkor a nagy tömege szó szoros értelmében koplalni kénytelen, a hatóság legjobb akaratu gondossága mellett is. *A nyomorgó néposztályok mellett kirívó képet mutat a gazdag emberek gondtalan élete.* Triesztben is élnek dús gazdag kereskedők és hadseregszállítók, akik ma is ép oly bőségben vannak mint béke idején. Ezek számára most négy színház és mintegy husz mozi, valamint a kávéházak és vendéglők egész raja áll nyitva. Jelenleg a volt Verdi-színházban a bécsi operatársulat egy része vendégszerepel. Előadásait leginkább a katonatisztek látogatják, míg a polgári közönség a Fenice, Polietána és az Eden színházat keresi fel, no meg a mozikat. Érdekes a város esti élete. A korzókat az elegáns hölgyközönség este kilencig ellepi. Hosszu vonalban fehérlik az elegáns közönség. Triesztben ugyanis a fehér a domináló divatszín. A korzóról a publikum a színházakba, a kávéházakba és a vendéglőkbe tódul. Ha valamelyik vendéglőnek sikerül egy korsó sörszert tenni, ott alig lehet helyet kapni. A sör Triesztben a különlegességük közé tartozik. A villamos ivlámpákat feketére festették, hogy a fel-feltűnő olasz repülőgépeknek ne szolgálhasanak jó célpontul. Az utcákon este csak néhány lámpa gyöngye fénye pislákol. A mi repülőgépeink ugyszólván mindennap felkeresik a Grádó és Monalcone mellett lévő olasz katonai műveket és néhány óra múlva térnek vissza, természetesen olasz repülőkisérlet mellett. Az olasz repülők szintén sűrű rajokban látogatnak át Triesztbe leginkább holdvilágos esteiken. Ilyenkor a katonai intézményeket bombákkal árasztják el. Kétszer történt meg, hogy polgári házak is kaptak bombákat és néhány asszony, meg gyerek eipusztult. Az olasz repülőátadások alkalmával gyönyörködhetünk a fényoszorók tünneményesen vakító játékába és az ágyuk zenésében. A publikum riadtan buvik meg a kapuk alatt és a földszinti lakrészekben. Az emeletről sűrű tömegekben vándorol a nép a lentj lakásokba. Egy-egy ilyen éjszakai repülőháború egy-két óráig szokott tartani.

— A tizedik isonzói csata egyes részeinek lefolyását a moló St. Carlóról nagyszerűen megfigyelhettük. A front érdekesebb híreit a harctérről jövő tisztek hozták el hozzánk és megcáfolták a sűrűn visszatérő riasztó híreket. Az ütközetek ideje alatt egész nap bömböltek körülöttünk az ágyuk, füstölögtek a hegyek és este a rakéták és fényoszorók tüze világította meg az égboltot. Tengeri hadi eseményben ritkán van alkalmunk gyönyörködni, mert az ellenség tengeraltjárói csak néha kísérik meg, hogy a trieszti kikötőbe juthassanak. A mieink természetesen gyorsan észreveszik a szándékot és azonnal repülőgépeket küldenek az ellenéges hajók elűzésére. Legutóbb május 24-én volt egy kis tengeri csata-patá, amely a tizedik isonzói csatát vezette be. Az említett nap hajnalán mintegy hat hajóból álló ellenséges raj hat kilométernyire közeledte meg Triesztet. Jól lehetett látni a lapos fenekű két angol naszádot, amelyet olasz torpedó vadászok és kis páncélosok kísértek. Vagy tíz-tizenöt lövést adtak le a katonai épületekre, a lövedékek azonban leginkább az orosz fogolytáborra hullottak és kárt okoztak a foglyokban. Repülőgépeink csakhamar elűz-

ték a hajókat. Ekkor mezejelentek az olasz gépek és a levegőben formális csata fejlődött ki. Tudomásom szerint akkor egy gépet elvesztettünk. Az olaszok már készülődnek a tizenegyedik isonzói csatára, mi a sűrű csarpatelőlásokból állapítható meg. Megemlítem végül, hogy a helyi személyszállító kis hajók Trieszt és Cápodisztria valamint Portó, Rose között most is közlekednek.

Kintzig János bucsuja a városi tisztviselőktől.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Aradváros tisztviselői ma bucsuztatták el a városi törvényhatóság éléről távozó Kintzig János volt főispánt. A tisztviselők fekete ünneplő ruhában, a rendőrtisztek pedig díszben jelentek meg teljes számban a tanácssteremben délelőtt tíz órakor, hogy elbucsuzzanak volt szeretett főispánjuktól, akihez nevükben a város első tisztviselője, Varjassy Lajos polgármester intézett megleghangu beszédet.

— Most, amikor a változott politikai viszonyok — mondotta a polgármester — a városi törvényhatóság éléről elszólítják méltóságodat, a városi tisztviselők kötelességüknek tartják megemlékezni méltóságodnak főispánsága alatt a város érdekében tett nagy szolgálatairól. Köszönetet mondanak a tisztviselők méltóságodnak az irántuk tanusított állandó készségéért és igazságszeretetéért, amely különbségeket soha nem tett és sajnálkozásukat fejezik ki távozása fölött.

A polgármester szavaira meghatottan válaszolt Kintzig János a következőket:

— Másfél esztendővel ezelőtt, amikor a városi törvényhatóság főispáni székét elfoglaltam, kételyek merültek fel bennem aziránt, hogy én, aki a közigazgatási ügyekben azelőtt teljesen járatlan voltam, a háborús követelményeknek, amelyek egy főispánra várnak, vajjon meg fogok-e felelni. Erre válaszolni én nem vagyok hivatott, de nyugodt önérettel azt állíthatom, hogy mindig a város javát szolgáltam és ha valamit sikerült is működésem alatt elérnem, ezért a tisztviselőknél tartozom köszönettel, akik a közért való munkálkodást eredményesen teljesítették, a háborús viszonyok folytán erejüket messze túlhaladó módon. Én a magam részéről a város tisztviselőinek érdekeit a legnagyobb szeretettel és jóindulattal igyekeztem mindenkor intézni. Most hogy távozom, nem azt kérem önöktől, hogy tartsanak meg emlékezetükben, mert hiszen továbbra is Aradváros polgára maradok, Aradon fogok lakni és a város közügyeiből, a városfejlesztési ügyekből mindig részt fogok kívánni magamnak.

Az egybegyűlekezett tisztviselők harsány éljenzéssel fogadták a távozó főispán bucsuszavait. Kintzig János ezután körülment a teremben és sorban kezét szorított a meghatott tisztviselőkkel, volt titkárrját, Lukács István dr.-t, aki a meghatottságtól könnyezett, melegen megölelte.

Új sorozás lesz augusztusban. Budapestről telefonálja tudósítónk: A honvédelmi minisztérium, mint értesülünk, tegnap küldte szét a törvényhatóságokhoz a legifjabb korosztályok új sorozását elrendelő hirdetményt. Eszerint az 1897., 1898. és 1899. évfolyamu népfölkelésre kötelezettek július 30-ától augusztus 12-éig összeírják. Az új sorozás augusztus elején lesz.

Elutasította a törvényszék Tagányi Sándor dr. keresetét

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi kir. törvényszék Mészáros Dániel bíró polgári tanácsa ma délelőtt 9 órára tüzte ki az Aradi Első Takarékpénztár február 4-iki közgyűlési határozata ellen a részvényesek kisebbsége által beadott keresete tárgyában az ítélethirdetést. Ma a délelőtt folyamán azonban az ügyet újból letárgyalták, ismét felszóltatták az alperesi és felperesi képviselők és az ítélet kihirdetését a bíróság délután öt órára halasztotta.

Öt óra már régen elmúlt és negyed hétre járt az idő, amikor a bíróság tagjai ismét megjelentek a teremben és Mészáros Dániel tanácselnök kihirdette az ítéletet, amely szerint a Tagányi Sándor és társai által beadott a közgyűlési határozatot megtámadó keresetét a királyi törvényszék elutasítja

és felpereseket, különbeni végrehajtás terhe mellett tizenöt nap alatt megfizetendő hatezer korona perköltségben elmarasztalja. A Martos Ferenc felperes által beadott kereset ügyében a királyi törvényszék a felperest szintén elutasítja és ötezer korona perköltségnek tizenöt nap alatti megfizetésére kötelezi.

Az ítélet indokolásában a bíróság előrebocsátja, hogy a Tagányi és Martos-féle keresetek alaki kifogásai ugyanazok, ennél fogva a törvényszék az elutasítás indokait együtt adja elő. Az indokolás szerint nem is vitatható ténynek állapították meg a tárgyalás folyamán, hogy a februári közgyűlés által elhatározott alapítke felemelés és a Magyar Általános Hi-

telbankkal való szoros kapcsolatba lépés, továbbá ezernyolcszáz darab új részvénynek kibocsátása és a Hitelbanknak darabonként ezernyolcszáz koronáért való átadása a részvényesek többsége által határozottat el. A felperesek a takarékpénztárnak ezt a közgyűlési határozatát teljes egészében megtámadták. És pedig a harmadik pontját, amely a részvénytőke felemeléséről és a Hitelbankkal való kapcsolatról szól. Az alapszabályok 13. §-ának módosítását a 30. §. módosítását és a közgyűlési határozatnak négy öt és hat pontjait. Felperesek állítása szerint a közgyűlésen huszonnégy jelenlevőnek nem lett volna szabad résztvennie, mert a részvényeit nem helyezte letétbe. Ezt a kifogást a törvényszék nem találta alaposnak, mert sem a takarékpénztár alapszabályainak 22 §-ából, sem az idevágó kereskedelmi törvényből nem lehet arra következtetni, hogy a közgyűlésen azok a részvényesek, akiknek szavazatjoguk nincsen, nem is jelenhetnek meg. Azt pedig felperesek sem mondják keresetükben, hogy az Aradi Első Takarékpénztár február havi közgyűlésén szavazásra nem jogosultak szavaztak volna, sem azt, hogy szavazásra nem jogosultak felszólításai a közgyűlés határozathozatalára befolyással voltak.

Az ítélet hirdetésén a felperesek ügyvédje Köpf. János dr. helyett Zubor Imre dr. jelent meg, mint helyettes, az alperest, a részvényesek többségét pedig Kell Lipót dr. és Nagy Sándor dr. képviselték.

A kulturpalota

Igazgatói állása.

Irta: Kara Győző.

A kulturpalota igazgatói állás jelentőségének megállapításánál elsősorban a palota és az állás keletkezésének történetét kell ismeretnünk. E sorok írója jelen volt a Kölcsey-Egyesület választmányának azon gyűlésén, melyen Varjassy Árpád a palota felépítésének eszméjét felvetette, s jelen volt Fényes Dezső lakásán azon szűkebbkörű és bizalmas megbeszélésnél, melyen az ez alkalommal első ízben Aradra jött Fejérpataky László a Múzeumok és Könyvtárak Főfelügyelőségének jelenlegi elnöke egy, a palota felépítésével kapcsolatos nyilvános könyvtár létesítésének eszméjét előterjesztette.

Fejérpataky ragyogó perspektívát vázolt az egybegyűlték elé, terve megvalósításától azt remélte, hogy Arad Dél-Magyarország kultur-emporiumává lesz s hogy a nyilvános könyvtár magában egyesíti majd az Acél- és az Orczy-Vásárhelyi könyvtárt. Eddigelé sem az az egyik, sem a másik reménye nem teljesült; ennek okát kikutatni nem tartozik e cikk-sorozat körébe.

Hogy Varjassy Árpádnak az ügy érdekében kifejtett munkálkodása, céltudatos és lelkes fáradozása hányszor s milyen leküzdhetetlennek látszó akadályokba ütközött, azt a Kölcsey-egyesület irattárában őrzött jegyzőkönyvek lelkiismeretes felhasználásával igen szépen és ügyesen írta meg Rudnyánszky Endre az egyesületnek 1914-15. esztendőről szóló évkönyvében.

Az említett évkönyvben maga a Kölcsey-egyesület titkára írja, hogy közvetlen a palota

megnyitását megelőző napokban „súlyos félreértések voltak az egyesület és a város között” és hogy „ebből a félreértésből származtak azok az izgalmas viták, melyek akkor egy a Kölcsey-egyesületben, mint a város közgyűlési termében folytak.”

Hogy e félreértéseket és izgalmas vitákat egyszer és mindenkorra megszüntessék, alkották meg a Közművelődési-palota szervezeti szabályzatát, mely azonban az egyesület tagjaiban még nagyobb aggodalmat keltett, míg végre „a város és az egyesület vezetői között az aggodalmak eloszlátása és a jogos óhajok teljesítése céljából megindult tanácskozások teljesen kielégítő eredményre vezettek.” Ezt így mondja a titkári jelentés, melyet azonban a gyakorlat s a tények megcáfolnak. Csak egy tényt akarok leszögezni; itt van az igazgatói állás betöltése, amely hol választás, hol meghívás útján történhetik s így állandóan összeütközések indító oka lesz. Ez azért van, mert a szervezeti szabályzatban az igazgatói állás és annak hatásköre Varjassy Árpád testére lett szabva s ezen igazán nagyérdemű férfi halála után most már e szabályzatot változtatlanul mint valami kényszerzubbonyt kell minden utódjára erőszakkal ráhuzni,

Amely szabályzat ennyire ingatag alapra helyezi egy intézmény vezető állásának betöltését, az jó nem lehet. Ezért az állás betöltésénél az intézményre vonatkozó szervezeti szabályzatot igen sok lényeges pontjában meg kell változtatni.

Erdekesek a gondviselés utjai; megoldhatatlannak látszó bonyodalmakat teremt, de ugyanakkor gondoskodik olyasvalakiról, aki e komplikációt megoldja; ezekből lesznek intézmények és egyesületek vezetői, sokszor nemzetek és a történelem hősei. Ismeretes a gor-

diusi csomó története; mennyi erő fecesérlődött el s még sem tudták megoldani; Eljött végre Nagy Sándor s egy kardvágással megoldotta a nehéz feladatot. Ki hitte volna, hogy harmadfél évezred múltán a marosmenti város kulturpalotája újra egy ilyen gordiusi csomóvá fog fejlődni; pedig azzá lett s a gondviselés, mely azzá tette, ezzel egyidőben gondoskodott arról is, hogy kéznél legyen egy új, egy második Nagy Sándor. Ne tessenek ezt mókának venni; komoly megfontoltsággal forduljunk hozzá, ragadjuk meg a kardot és vágjuk ketté a csomót. Ha azt kérdeznék tőlem, hogyan? megfelelek neki erre is. Ő vezette a küldöttséget a fővárosba, mely Barabás Bélát kérte a kormánytól Arad főispánjának Barabás a Kölcsey-Egyesület kérésére egy alkalommal, 1909-ben már dűlőre juttatta a kulturpalotának megfeneklésnek indult ügyét s hogy a palota ma az őt megillető méltó és szép helyen áll, az nagyrészt Barabás érdeme. Barabás Béla holnap vonul be szülővárosába, mint Arad főispánja. Vezessen Nagy Sándor egy második küldöttséget most már ő eléje, s közt szívére téve, menten minden érzelmi indoktól kizárólag Arad városának kulturája érdekében kérje meg őt, hogy vigye másodszer is dűlőre a városnak ezen ma legaktuálisabb kulturkérdését, álljon ő az újjászervezés élére, s diadalmaskodjék az ügy elintézésénél a „salus rei publicae lex suprema” elve. Előkelő állásában ez lesz az új főispán kulturális működésének legméltóbb s legszebb bevezetése.

En nem tartom magamat sem feljogosítva, sem hivatva arra, hogy a főispán intézkedésének praepjudikáljak; de miathogy az ügyhez már hozzászóltam, egy következő cikkben ki fogom fejteni, miben látom én e kérdés végleges megoldását.

Vérhas esetek Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ugy értesülünk az aradi orvosi hivatalból, hogy a kánikulai meleg napok mint minden esztendőben, úgy most is sok bélhurut megbetegedést hoztak és az aradi orvosok dolga igen megszorodott. Előfordultak könnyebb természetű vérhas esetek is, azonban ezeket főleg a külvárosokban konstatálták, míg a belvárosban egyetlen vérhas megbetegedés sem történt.

Az Aradi Közlöny tudósítója felkereste Tisch Mór dr. főorvost, aki a következő kijelentést tette:

— Mint minden esztendőben, úgy az idén is, az éretlen gyümölcs élvezete szezonszerűen meghozta a nagyobb tömegű bélhurut betegségeket és különösen ott, ahol rosszabb ivóvíz volt, mint például Ségában, néhány vérhas esetet is jelentettek be. Ez utóbbi kórformák sem súlyosak és nem gyakoriak. Járványszerű fellépésről szó sem lehet.

— A betegség elkerülésének egyetlen eszköze az, hogy a közönség ne egye a piacon kapható éretlen gyümölcsöt és ne igyék rá hideg vizet, mert ha így cselekszik, akkor megvan óva a bajtól, minthogy teljes biztonsággal állapíthatom meg, hogy a hurutos megbetegedéseknek majdnem egész tömege erre a két körülményre vezethető vissza.

— Tárgyaltam Greén Nándor főkapitánnyal is ebben az ügyben és azt óhajtottam volna, hogy a piacon ellenőrizzük a gyümölcs eladást és az éretlen árut tiltsuk ki. Ez azonban a főkapitány szerint lehetetlen, mert az éretlen gyümölcsöt a közönség befőzés céljaira vásárolja és ettől eltántani nem lehet és nem lehet megakadályozni azt sem, hogy a termelő ilyen állapotban adja ei az árut.

— Ami a vizet illeti, az teljesen kifogástalan és a vízvezeték vizének élvezetétől semmiféle megbetegedés nem származhatik. Azonban a külvárosokban volt néhány közkut, amelyeknek vizét megvizsgáltuk és azt tapasztaltuk, hogy szerves alkatrészeket tartalmaz és ennek következtében azon a vidéken könnyebb ter-

mészeti vérhas megbetegedések történtek. Ezért ezeket a kutakat jelző táblákkal láttuk el, melyek figyelmeztetik a közönséget, hogy ivásra a vizet ne használja. Tisztítás és mosás, vagy tisztálkodás céljaira a víz teljesen alkalmas. Remélhető, hogy ez az intézkedés meg fog szüntetni minden további bajt.

Leleplezett vasuti tolvajok.

Az Acsev. mozdonyvezető trükkje.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi rendőrség büntügyi osztályán néhány nap óta nagyszabású bűnügyben folyik a nyomozás. Rendszeres tolvajlásokról van szó melyet megtévedt embereknek egy egész gárdája követett el. Hatau már a rendőrség fogóságában vannak, de a detektívek tovább hangozzák a szálakat és a letartóztatottak száma egy-két napon belül meg fog háromszorozódni.

Az aradi vasuti állomáson az Acsev. fűtőház telepén ugyiszólván a háboru kitörése óta egymást érik a kisebb-nagyobb lopások. A ki-rendeltség számtalan feljelentést tett már a rendőrségen. Bizonyos volt az is, hogy a lopásokat olyanok követik el, akik az Acsevnek alkalmazottjai, de a házi szarkákat eddig nem tudták kinyomozni, mert az éj leple alatt a legszigorubb ellenőrzés dacára zavartalanul garizdálkodtak a toherwaggonok között. A lopások ügyében hetekkel ezelőtt érdekes fordulat állott be. Egy Váradi Antal nevű Acsev. mozdonyvezető, aki az egész tolvajszoövetkezetnek leleplezője volt, egy csomag cukorral állított be az Acsev. vontatási osztályának, főnöke elé s elmondta, hogy egy, az állomáson rég óta operáló bűnszoövetkezetről akarja lerántani a leplet. Elmondta, hogy a bűnszoövetkezetnek látszólagos tagjává csapott fel, mert csak ugy tudott célt érni és a legutóbb lopott dolgokból részesedésül azt a csomag cukrot kapta, amit magával hozott. Elmondta azt is, hogy a cukrot Petro József kocsirendező csoportja adta át neki s ennek a csoportnak tagjai, élükön Petro Józseffel alkotják a bűnszoövetkezetet.

A szonzációs jelentést vevő főmérnök azonnal értesítette az esetről az Acsev. állomás képviselőségét és a rendőrség büntügyi osztályának főnökét, Beretz Ferenc rendőrkapitányt, aki detektíveket küldött ki a vasuti állomásra. A detektívek heteken át figyelték a szövetkezet munkáját, hogy tetten érhessék őket. Végre tegnapi éjjel kedvező alkalom kínálkozott, erre Petro József csoportjának embereit, Petro kivételével, aki véletlenül nem volt idehaza, hanem uton volt, mindjárt előállították a rendőrségre és vallatásra fogták őket. Eleinte tagadtak, de közben a detektívek felkeresték mindegyiknek a lakását és házkutatást tartottak nálak. A házkutatás aztán beigazolta bűnüket, és ezután az előállítottak is bevallották a lopásokat és elmondták, hogy tolatás közben a waggonoknak körülbelül másfél év óta voltak a fosztogatói. Azok a detektívek, akik a házkutatást tartották, két hatalmas szekér lopott holmival tértek vissza a rendőrség büntügyi osztályára. Liszt, cukor, kapanyelek, bőrtalpak, gyuták, kávé, rum és dohányaruk voltak azok, amiket a vasuti szállítmányokból az Acsev. házi szarkái állandóan lopkodtak. Az előállítottak bevallották, hogy a fosztogatást mindig tolatás közben végezték. Ígyik társuk az állomás közvetlen közelében lakik, ide hordták be az ellopott csomagokat s itten történt az osztoszkodás. A tolatás közben az előre kiszemelt csomagokat a pályaudvar külső részén félredobták, munkájuk elvégzése után ezeket a cso-

magokat innen az említett lakásba vitték és amikor mindnyájan együtt voltak, a dézsmált holmikot testvériesen megosztották egymás között. Nem egyszer megcsinálták azt is, hogy a vasut alkalmazottjai részére érkezett szállítmányokat alaposan megdezsmálták. Különösen sok cukrot loptak el.

A detektívek megtudták, hogy Petro József az egyik motorossal késő este érkezik Aradra, egyikük kiment a vasuti állomásra s ott a kocsirendezőt mindjárt érkezése után felszólította, hogy kövesse a rendőrségre. Rövid faggatás után Petro is bevallotta a lopásokat.

Beretz Ferenc rendőrkapitány Gábris József vasuti altisztet, Petro József kocsirendezőt, akik a tolvajszoövetkezetnek vezetői voltak. Bako István kocsirendezőt, Kocsis Mihály váltóórt, Tóth Sándor kocsirendezőt és Balog Pál fűtőnapzámóst előzetes letartóztatásba helyezte.

A detektívek tovább folytatják a nyomozást.

A gabonavásárlás

szervezése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mezőssy Béla földművelésügyi miniszter, aki most az Országos Közélelmezési Hivatal élnöke helyett is intézkedik közlelmezési ügyekben, ma küldötte meg Varjassy Lajos polgármesternek a gabonabevásárlási kormányrendeletre a végrehajtási utasítást. A tizen-negy oldalra terjedő füzetben részletesen ki-oktatja a miniszter a hatóságokat mindazokra a teendőkre, amelyek az idej termés zár alá helyezésére, aratására, cséplésére, a cséplési eredmény bejelentésére, a gabona átvétele körül követendő eljárásra vonatkozik. Szabályozza az átvevő bizottságok működését és igen részletesen intézkedik arról, hogy a közönség mily módon jusson minél kevesebb költséggel a jövő évre szükséges gabonájához. A fontos rendeletnek ezt a részét, amely a nagyközönséget is érdekli az alábbiakban ismertetjük:

(Vásárlás az ellátatlanok háziszükségletére.)

A vásárlási igazolványokat házi szükséglet címén csak a saját háztartási szükségletre lehet kérni és kiállítani, mások ellátásával üzletszerűleg foglalkozó intézményekre (mint vendéglők, cukrászok, pensiók stb., melyek egész évi szükséglete anugy sem határozható meg előre) természetesen nem. Ellenben olyan intézmények részére, amelyek nem üzletszerű haszonszerzés, hanem a saját ápolójuk, nevelőjeik stb. ellátására szükségnek gabonát, az összesített és a lisztadag alapján kiszámított szükségletük fedezésére a vásárlási igazolványt ki kell adni. Ilyenek tehát a rendházak, nevelőintézetek, kórházak, jótékony alapon fenntartott sanatoriumok stb.

A kiegészítő rendelet 3. §-a ellátatlan lakosságnak módot nyújt arra, hogy magát ga-

bonával az átvevő bizottság működése előtt is elláthassa. E végből előírja, hogy a házi szükséglet kielégítése céljából vásárlási igazolványt lehet beszerezni; előírja, hogy a hatóságnak ezt az igazolványt egy meghatározott névszerint kijelölt termelőre kell kiállítani.

Különös gondot kell fordítani e tekintetben arra, hogy lehetőleg a községbeli kis termelők, kisgazdák jelöltessenek ki a vásárlásra, ne pedig a nagy készletekkel rendelkező nagy gazdaságok. Ezt az országos ellátás érdekeinek s a helyes terményelosztásnak biztosítása céljából az eljáró hatóságoknak egyenesen kötelességévé teszi a miniszter.

A nagytermelők, nagy gazdaságok együtt lévő könnyebben kezelhető és szállítható nagy készleteit természetesen első sorban a hadsereg és egyéb országos szükséglet nagy követelményeinek kielégítésére kell felhasználni.

Figyelmeztetni kell tehát a lakosságot, hogy saját érdekében cselekszik, ha maga előre tájékozódik a községbeli kisebb termelőknél, hogy gabonáját melyiktől szerezheti be, akkor a hatóság az igazolványt arra a termelőre fogja kiállítani, amelyikre nézve ez bejelenti.

(A vásárolt készlet átadása.)

A tényleges átadásnak azonban ilyenkor is előjáróság kiküldöttjének közbenjöttével kell történnie, annak a megelőzése végett, hogy a vásárló és eladó összebeszélés után akár az igazolványban feltüntetettnél nagyobb mennyiséget vásárolhasson akár pedig az igazolványokba kitüntetett mennyiséget az eladó ki ne szolgáltatassa. A községi előjáróság eljáró kiküldöttjének az eladó részére átadott vásárlási igazolványt láttamozni kell annak tanuságul, hogy az ügylet szabályszerű keretekben bonyolítottatott le.

Az igazolvány alapján az abban megjelölt mennyiségnél sem többet, sem kevesebbet nem szabad vásárolni, ha tehát a vásárlás az ott kitétt egész mennyiségre nem sikerülne, az igazolványt a hatóság részére vissza kell szolgáltatni. A vásárlás létrejötté esetén pedig az igazolványt az eladó részére kell a készletben az eladásból kifolyólag előállott hiány igazolhatása céljából átadni.

Amennyiben a vásárlás, dacára a fentieknek, a kijelölt termelőtől nem sikerülne, a régebbi vásárlási igazolvány visszaadása mellett új, más termelőre szóló igazolvány kiállítását lehet kérni, mindaddig, amíg az átvevő bizottság működését a helyszínén meg nem kezdi.

Az átvevő bizottság működésének megkezdése után, a vásárlás csak az átvevő bizottságok útján történhetik.

Hangsúlyozza tehát a miniszter, hogy az átvevő bizottságok működésének megkezdésétől fogva vásárlási igazolványok alapján a termények csak az átvevő bizottság útján szerezhetők be.

(Vásárolni kívánók csoportosítása.)

Ha valamely községben nagyobb számban jelentkeznek olyan igazolvánnyal ellátott vásárolni kívánók, akik a szükségletüket megjelölt termelőktől az átvételi bizottság működésének megkezdése előtt beszerezni nem tudták, módjukban áll a községi előjáróságnak és ott, ahol sok vásárló van, célszerű is lesz a vásárolni kívánókat, valamint a részükre kiszámított megvásárolható mennyiséget még az átvételi bizottság működésének megkezdése előtt csoportosítani összeállítani s a vásárolni kívánókat az átvevő bizottság eljárása során átvételre kerülő feleslekekből a bizottság útján, esetleg

szükséghez képest, a bizottság mellé beosztott külön községi közeg közbenjöttével kielégíteni.

A simább lebonyolítás érdekében az átvevő bizottság működésének megkezdését előre köz-

hírré kell tenni s egyúttal a vásárolni kívánókat, akik a község közreműködését óhajtják igénybe venni a saját érdekében való jelentkezésre felhívni.

Házasodják a katolikus pap.

Írta egy csanádegyházmegyei pap.

Az „Aradi Közlöny“-nek idevágó tegnapi és hasonló tartalma, előbb megjelent cikkei — amelyeket számos hazai lap átvett — lelkipásztori körökben példátlanul óriási hatást keltettek. S hozzá: jó hatást.

De néminemű keserű csepp is esett a pohárba — a celibátus eltörlésének gyenge indokolása miatt.

Mert — csak valljuk meg őszintén — a kath. pap működésének főcélja erkölcsi és csak mellékesen nemzetgazdasági. Már pedig a fő cél a mellékesért el nem ejthető.

A fő célt a celibátus (ha megtartják...) nagyban elősegíti; a házasság: többé kevésbé hátráltatja. Ez matematikai bizonyosság. Ha családommal is törődöm — pedig törődöm — fő hivatásom betöltésére időmből, erőmből kevesebb jut.

A celibátus tehát (ha megtartják...) igen jó. S ha a magyar kath. lelkipásztorok túlaradónan nagyrésze mégis ellene van, e körülménynek a nemzetgazdaságnál sokkal mélyebben fekvő indokai vannak.

Egyet ezek közül, talán a legsúlyosabbat, szerkesztő ur szíve engedelmeivel ideiktatok.

A celebsz (azaz menyeyi) élet már a kereszténység első századaiban nagy tisztelőnek örvendett, bár maga a celibátus, mint egyházfegyelmi törvény ismeretlen volt.

Történelmi tény, hogy az egyház első pápája 15 éves leányt hagyott maga után, akit az egyház sz. Petronello néven szentjei között tisztelt.

Maga a fegyelmi törvény, (habár a celibátus az egyházban mindig megvolt, csak úgy, mint (leginkább Keleten) a házasság is) a középkor gyermeke.

Hogy világosan láthassunk, az igazság éles lencséjén keresztül ezen korba kell betekintnünk.

A középkor tömegének — hitén, szent valóságán kívül — semmije sem volt. A föld és ennek jogi járuléka telett a földesur parancsolt. A feudum joga még a jobbágy családjába is betört. Emberi felemelőbb perceket a középkor jobbágytömege csak a templomban, csak a szent, csak a bűvös vallás gyakorlati között talált. Itt beszéltek neki Jézusról, aki oly szegény volt, mint ő, oly elhagyatott, mint ő, oly ártatlanul szenvedő, mint ő. Bizonyos is, hogy a középkori tömeg egy-egy husvet, vagy pünkösdi reggelén más fényben látta felkelni a napot, mint későbbi századok szkeptikus egyedei.

Ki volt ur? Ki nem volt ur? Csak az volt ur, akinek földje volt.

Csak az nem volt ur, aki művelte.

A föld turása lealázó foglalkozás vala.

Mivel pedig a középkori urak között a pap volt a nagyobb, föld nélkül el nem lehetett. Viszont a tömeg, amelynek csak hite, vallása volt; a tömeg, mely nemcsak gyermekeit, hanem falvait, dűlőit, sőt még az annyira profán vásárokat is a szentek nevével nevezte; ez a középkori tömeg, amelynek minden tényét a vallás itatta át — vajjon tűrhetette-e, hogy az ő papja, az isten küldöttje, a legszentebb titkok kiszolgáltatója, az ő atyja, védelmezője, aki mellette állt szentségeivel és áldásaival bölcsőtől sirig — — ez az ő egyetlen támasza és vigasztalója a rögön, a földön izzadva, önmagát védkép lealázva keresse kenyerét?

Nem.

Ez a középkori tömeg megszántotta, bevetette, learatta a pap földjét, behordta, kiesépelte gabonáját s meg nem engedte, hogy krizmás, felszentelt kezét az átok alatt nyögő föld szennyezze be.

Mást is tett. Adott neki mindenéből tizedet.

Es adott neki zsenget (primitiae.) A juh első ellését, a raj első mézét stb. stb.

Nem kisebb ember, mint Magyarország mostani hercegprímása nem egyszer látta, mint vezette a jámbor tót paraszt, tehene első borját a szakoleai barátokhoz.

Régi idők késői visszfénye!...

Es mindezekon felül a középkor hívője ajándékkal terhelte meg az oltárt.

Vitt lelkipásztorának vetélkedve kenyeret, bort, viaszt, olajat, vasznat, szövöet, pénzt. Ezek közül választotta ki az áldozat anyagát. Aztán eltette, rakta a többi s megmosta a kezét, (aminthogy ennek örök emlékére a föltámadás után ma is megmossa.) Párber, karc, kepe s minden egyéb egyházi „szolgálmány” ezen idők jogilytonosságából született s részben ma is meg van.

S mindeme áldozatnak vajjon mi volt a célja?

A pap tehermentesítése; hogy menten minden élet-gondtól, tisztán és egyedül a lelkeknek élhessen.

Igy született meg a celibátus — jó és törvényes, sőt előkelő ügyből. És volt idő, midőn a pap küszöbét még az édesanyja se léphette át — azok miatt, akik esetleg az édesanyát látogathatnák.

Megvolt tehát a celibátus. A pap most már törvénytől volt arra kényszerítve, hogy emberi testben menyeyi (celebsz) életet éljen.

De nem csupán a parancs pöffeszkedett és követelődött. A középkor papjának minden eszköz, minden mód megadatott, hogy celebsz módra éljen. Nem is volt hiba. Az általános vallásos érzület, a bűnpalástolás azon korbani lehetetlensége, a kikerülhetetlen büntetés rettenetessége csirájában fojtott meg minden botrányt. S ha itt-ott, mégis történt valami, ennek hírére — épen ritkasága miatt — még ma is, még a történelem lapjain is (a hírhedt konstantinápolyi diakonus esete) emlegetik.

Most, a XX. század második tizedében — ami Magyarországot illeti — igen furán állunk.

Meg van a celibátus

csaknem tisztán csak látszatra;

aminthogy az eszközei, módjai is megvannak úgy felében, harmadában. Az urbáriom megszűnt, nincs dézsma. A primitia: távoli, messze idők danája. A közmunka a legtöbb helyen nyomoruságos összegben meg van váltva. Mert a kis összeg több, mint a semmi. Aztán van kepe, karc = jobbágytelkek után, vagyis olyan kulcs szerint, melyet a 48-as törvény 70 évvel ezelőtt az Atlanti tenger fenekére do dob... Hozd fel, szegény pap!

Adnak még itt-ott sonkát, csirkét, kenderet, sőt tormát, (ilyent különösen sokat reszelnek az orruk alá!) stb. stb. Es adják mindezeket vegyest: esendőfedezettel, vagy anélkül...

Kevés szóval: a magyar pap, — de csakis a magyar — még ma is párbert és karcot szed; de azért a legtöbb gazdálkodik. Ma fatengelyes, vasalatlan szekér esikörög alatta, holnap expressz-vonaton száguld. Szörnyen hibás és félszeg ember a magyar katolikus pap. A rövidebb, a gyengébb, a bal lábával most is a középkorban van: a jobbal, az erősebbel a XX. században terpeszkedik.

Celibátust kívánnak tőle, de hogy éhen ne vesszen, kénytelen háztartást vinni, cselédekkel élni, (ezek azonban emberek...) nap-szamosok után állni. Kénytelen adni, venni, vásárolni.

Bemegy a kovácműhelybe; de ha kissé szurtos lesz, leköpi. Malomba kell mennie; de ha lisztes lesz, megvesszőzik. Tűzzel veszik körül; de ha a reverendája kissé megpörköldök, kikerülök. Rugják, taszítják, bele a világ-

ba; de ha kissé világias lesz, megessnek, hogy a kenyerét is elveszik.

Mit csináljon már most? Hiszen okos, tanult ember...! Megalkuszik a helyzettel. Csak a látszat legyen kifogástalan! „Minden szabad, csak meg ne tudják!” Így lesz a magyar pap, ez az értékes, hazafias egyén — a látszat, a tiszta külsőség és az összetört lelkiismeret embere.

Szárny kell a repüléshez. A föld, a rög nehéz. Nem emeli, sőt letöri az egyént. Végy bár jó nyilat, mártsd be a végét kúrarin méregbe, még sem harcolhatsz vele a harminc és feles ellen.

Nagy és szent célhoz, nagy és szent eszközök kellnek.

Az eszközöket elvette az idő, a cél hírságos.

Allítsátok hát vissza a magyar papot a középkorba, vegyétek le róla a megélehetes terheit és követeléseket a törvény szigorát.

Ha azonban erre képtelenek vagytok, ne követeljétek tőle csaknem lehetetlent. A celibátus jó, de csak ha megtartják. A celibátus látszata forrás, melyből csak botrány és kétely árad.

Adva lévén a magyar katolikus papság egzisztenciális helyzete, működésének szent célja a házasság révén biztosabban elérhető, mint a hitelvesztett celibátus gyűlölt láncsa között.

Azt mondtam: hitelvesztett.

Ugy van!

A történetek után ugyanis már annak sem hisznek, aki valóban sohasem vétett ellene.

Német repülők bombázták Páris.

Berlin, július 28. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harcok:

A tűzérsegek harci tevékenysége a flandriai arcvonalon rövid megszakításoktól eltekintve, nem csökkenő erővel tovább folyt. Ma reggel széles arcvonalon ismét heves pergőtűz indult meg. Az Artoisban is élénk tűzérharcokra került a sor.

A német trónörökös hadcsoportja:

Ailestől délre a Chemin des Dameson általunk elfoglalt állások ellen intézett két új francia támadás súlyos veszteségükkel megheiusult. Egyébként a harci tevékenység, eltekintve a Champagneban és a Maas mellett átmenetileg fokozott tüzeléstől, csekély maradt.

Albrecht württembergi herceg vezértábornagy hadcsoportja:

Semmi különös: Az ellenség számos légi harcban 13 repülőgépet vesztett Páris pályaudvarait és katonai építményeit ma éjjel bombáztuk, a tállatokat és célokat megállapítottuk. Repülőink erős védőtűzés ellenére sértetlenül visszatértek. — **Ludendorff**, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

SPORT.

+ FTC I—33-as tisztek football mérkőzése.

Holnap délután öt órakor lesz a Török Gábor utcai AAC. sporttelepén az a szép football mérkőzés, melyre hetek óta erős trainingekkel készült a tiszti csapat. A tiszti csapat méltó ellenfele lesz a FTC csapatának. Minden tudásukat a játékba kell, hogy fektessenek, hogy a zöld-tehér színnek babért hozzanak. A tiszti csapatban látjuk: Szendrő magyar válogatott.

Guttullig MTSz., Borszéki, Gencsy, Denczig. Kocsis AAC és még több jó játékos. Az FTC, hogy a meglepetés nagy legyen, csak utolsó percben adja le csapat összeállítását. Jegyek kaphatók Blochnál és délután a pénztárnál. Katonazene fél 5 órakor. Fedett tribün. Buffett.

Al-Beregi Oszkár szélhámoságai.

— Bécsi urleány megszőktetése. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Rövid néhány nap alatt egy kis detektívregény játszódott le Bécs és Budapest között. A történet első fejezete a bécs—pozsonyi villamoson játszódott le. Brand Izor bécsi nagykereskedő és hadseregszállító üzleti ügyben Budapestre igyekezett a minap és erre az útjára magával vitte husz esztendő Elza leányát, hogy szórakozást nyújtson neki. A gyorsan robogó villamos kupéjában egy előkelően öltözött fiatalember volt a szomszédjuk, beretvált arcu, daliás ifju, aki csakhamar beszédbe ereszkedett az apával és szép leányával. Megnyerő fellépésével egy-kettőre bizalmat keltett magára iránt. A társaságban sokat forgó emberek simaságával és élenkségével vezette a társalgást.

Beregi Oszkár néven

mutatkozott be s az első félórán főként színházról, művészetről, irodalomról beszélt és pletykázott, mintha azt hitte akarta volna keltetni, hogy maga is ebbe a körbe tartozik. A midőn azonban észrevette, hogy a praktikus nagykereskedőnek semmi érdeke sincs Ibsen iránt és hogy fitymálva emlékezett meg a színházi nagyságokról, hirtelen frontot változtatott. Attért a közgazdasági és kereskedelmi kérdésekre s ezen a téren is olyan ismereteket árult el, hogy a hadseregszállító komoly vitába keveredett vele. Majd amikor elárulta, hogy ő mosonmagyei nagybirtokos, akinek félmilliót érő vagyona van, egészen meghódította utitársát. A leány szintén szimpatikusnak találta a fiatalembert. Pozsonyba érkezve, Brandék egy rokonukat látogatták meg, azután felültek a budapesti gyorsvonatra. A fiatalember az előre megbeszélte terv szerint csatlakozott hozzájuk. A fővárosban

együtt szálltak meg a Royal-szállóban

s egymás mellett nyíló szobába költöztek. Ettől kezdve egy társaságot alkottak, úgy, hogy a hotelben is azt hitték, hogy a fiatal pár: völégény és menyasszony. Amíg Brand Izor a városban üzleti dolgait végezte, a fiatalember gondoskodott a leány szórakoztatásáról. Kocsikáztak, színházba mentek, együtt étkeztek. A bécsi leány beleszeretett a magyar ifjuba, aki értett a nőhódítók nyelvén. Már két napja laktak a Royalban, amikor „Beregi Oszkár” szobájába hívatta a szálló portását, akit ezzel a bizalmas közléssel lepelt meg:

— Apósonnak néhány száz koronára van szüksége, mert csak holnap kapja meg pénzét Bécsből. Ő röstell kérni s azért engem bizott meg ezzel a kellemetlen feladattal.

A portás több száz koronát adott át az Al-Bereginek,

mert ismerte Brandót, aki már máskor is volt a szálló vendége. Két napig várt a pénzére, azután megszólitotta a bécsi nagykereskedőt, mert azt hitte, megfélekedezett a kölcsönről. Brand Izor egyszerre átlátott a szítán s mindjárt világos lett előtte, hogy utitársa szélhámos. Felrohant a szobájába, de sem a fiatalembert, sem a leányt nem találta otthon. Csakhamar kiderült, hogy

a fiatalember megszőktette Brand Elizát.

A kétségbeesett apa a budapesti főkapitányságra sietett, s elpanaszolta a baját. A rendőrség megindította a nyomozást. Elsősorban kiderítette, hogy

a szélhámos bitorolta Beregi Oszkár nevét, akihez arcban és természetben nagyon hasonlít. Megállapították, hogy a család ugyanezen a néven már több vidéki városban követett el házasságszédelgést. A detektívek kikutatták, hogy az Al-Beregi a Bécs felé vonattal szőktette meg Brand Elizát. A szerencsétlen apa visszautazott Bécsbe.

Alig érkezett haza, táviratot kapott Beregi akárással, amelyben a leányszőktető bossújától kér tettéért és felszólitja, hogy keresse fel Pozsonyban, mert át akarja neki adni a leányt. A nagykereskedő maga helyett a feleségét küldte Pozsonyba két bécsi detektívvel együtt. Az anya rá is talált leányára egyik előkelő szállóban — egyedül, mert az Al-Beregi, miután elszedte Brand Elza ékszereit, faképnél hagyta Pozsonyban.

Most már három város rendőrsége üldözi a szélhámost. Budapesten Bede József dr. rendőrfogalmagó vezeti a vizsgálatot s a Dániel detektív-csoport tagjai keresik a leányszőktető fiatalembert.

H I R E K.

Csapataink Galicián keleti határan.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este: Flandriában a tüzérségi harc folytatódott. Galiciában csapataink közelednek Zbruc határfolyóhoz.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Julius 27-én az osztrák-magyar csapatok az oroszoktól szilaj előretöréssel ismét elragadták Kelet-Galicia egy jelentékeny részét. Visszafoglalták Jasielwica és Horodenka városokat. Az orosz utóvédeket mélyen benyomták a Szereth és a Dnyeszter hajlásába, a negyven kilométernyi széles fronton elárastották a Dnyeszter és a Pruth között levő dombos területet.

Az Erdős-Kárpátokban hadoszlopaink északi és északkeleti irányban a Pruth-völgye felé törtek előre és a menekülő ellenséget a Szereth mögé szorították. Rombolások, és pusztítások jelzik a hátráló orosz seregek útját. Zadrocov helység elérésével csapataink július 19. óta száz kilométernyi hosszú utvonalat és Kálustól számítva tízezer négyszögkilométernyi területet hódítottak vissza.

Flandriában a tüzharc július 27-én is nagy hevességgel folyt. Julius 28-án reggel nyolc órakor Merkentől Hanthoni-ig a legerősebb angol tüzelés kezdődött.

Amsterdám. A Times jelenti Kievből: Tarnopolnál két német század egy egész orosz hadosztályt menekülésre kényszerített.

Luganó. Sonnino Párisból Londonba utazott, hogy részt vegyen annak a második konferenciának előkészítésében, amelyet Oroszország augusztus végére a hadicélok revidálása végett hívott össze, feltéve, hogy a többi szövetséges ehhez hozzájárul.

Hága. A Daily Chronicle jelenti: A munkástanács 200 szavazattal elhatározta, hogy megakadályozza Lenin üldözését a hatóság részéről.

London. A Reuter-ügynökség jelenti: Az orosz hadügyminisztérium közli, hogy a legközelebb egy zsidó gyalogezredet fognak felállítani. A tiszteknek zsidó, vagy orosz nyelven kell beszélni. Az ezred zászlójára Dávid király címerét helyezik el.

Öngyilkos betegbajlam orvos.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Káli-Hegedüs József dr. budapesti fogorvos ma délután a Baross-utca 73. számú lakásán megmérgezte magát. A mentők még eszméletben találták és elmondotta, hogy chloroformot, morfiomot és veronált vett be. Az öngyilkos fogorvost beszállították a Korányi klinikára, ahol gyomormosást alkalmaztak. Állapota igen súlyos.

Hegedüs ismeretes a rendőrség előtt mint betegbajlamu ember, akinek sok kellemetlensége volt már. Két héttel ezelőtt bünyádi eljárást indítottak ellene, mert lakásán megmérgezte magát Erdősi Gyula fogtechnikus, veron-

nált vett be és meghalt. Erdősi barátai azt rebesgették, hogy a fogorvos áldozata, mert az fajtalanságra csábította őt. Fölmerült az a gyanu is, mely szerint Hegedüs a fogtechnikusnak esetleg veronálinjekciót adott, hogy elkábítsa. A rendőrség az eljárást bevezette és a törvényszéki boncolást indítványozta. Hegedüsnek ugylátszik a nyomozás tudomására jutott és azért követte el az öngyilkossági kísérletet.

Rálőtt az apjára, mert az ördög átváltoztatta.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Tegnap délelőtt 8 óra körül egy részleteiben rejtélyes gyilkosság történt Orosházán. A Nagy-utcaán a járókelők hatalmas dörrenésre lettek figyelmesek. Körülnézve látták, hogy a lövést követő füst az utcán haladó egyik kocsiból száll fel. A kocsiiban egy Csete Antal tanya 295. szám alatti lakos ült felnőt leányával. A lövés eldördült után Csete fájdalommal kapott derekához és felkiáltott:

— Jaj! valaki belém lőtt!

Eszméletét azonban nem vesztette el, hanem körülnézve, kutatni kezdte, hogy honnan jöhetett a lövés. Schol semi gyanus jelet nem látott, meggyorsította tehát lovait, hogy a községhezán jelentést tegyen a dologról. Ott hamarosan rájöttek, hogy a szerencsétlen tulajdon leánya lőtte meg, ki mögötte ült a kocsiiban. A leány nem is tagadta, így rögtön átadták a csendőrségnek, míg a súlyosan sebesült apát, kit a vérvesztés akkorára már teljesen legyengített, lakására szállították, hol gyorsan orvosi segélyben részesítették, azonban az orvos véleménye szerint menthetetlen.

A leány a csendőrségnél eladta, hogy azért követte el a szörnyű tettet, mert az neki nem apja, hanem az ördög által átváltoztatott más valaki, aki azért vette fel apja képmását, akit pedig Csabán rég agyonütöttek (szerinte), hogy ő hozzá férközhessen s őt meghódíthassa.

Ezt a föltevését elmondta a szomszédok leányának, aki támogatta föltevését s ajánlotta is, hogy ő tudja is, hogy mit kell tennie. Szerinte, az ő szemükben ördögien átváltozott apát agyon kell löni, akkor az ördög hatalma megtörik és az illető visszanyeri eredeti alakját. A leány megfogadta a tanácsot s egyik mezőrtől elcsalta a revolvert, mellyel tegnap elkövette a gyilkosságot. Azt mondta, hogy azért követte tettet olyan nyilvános helyen, hogy mások is láthassák az ördögi viszályváltozást.

Katonai nyugdíjasok háborús segélye.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A király megparancsolta a hadügyminiszternek és a honvédelmi miniszternek, hogy a katonai nyugdíjasoknak és árvaiknak egyszeri segélyt utaljanak ki. A segélyt két részletben júliusban fogják folyósítani a rendes illetmények kifizető helyein.

Tanári áthelyezés.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Dobai János dr. aradi Bibios-alapi főgimnáziumi r. tanárt az ujepesti áll. főgimnáziumhoz áthelyezte. Dobay János dr. három évig volt tagja az aradi főgimnázium tanári karának. Ez idő alatt teljes mértékben megszerezte kartársainak tiszteletét és tanítványainak ragaszkodó, meleg szeretetét. Távozása városzerte őszinte mély sajnálkozást kelt.

Megtagadott államsegély.

A közoktatásügyi miniszter arról értesítette a várost, hogy az ipariakola államsegélyét ne utalja ki, mert a tanács nem küldte fel az iskola zárószámadását. A tanács ma tartott ülésén utasította a számvetőséget, hogy a számadásokat haldéktalanul készítse el.

Elvállalok mindennemű szobafestő, szobakárpító, oltfestő és másféle munkát, elvárás és modern kitételben

CZEILER ISTVÁN

ARAD, Weitzer János-utca 8. szám.

kozna, benne, amely képe és teszi arra, hogy érzéseket és gondolatokat tolmácsoljanak és a lelki világ folyamatában beállott fordulatokat is szemléltethetőleg kifejezésre juttassa. Aifred Abet, akit már több ízben láttunk, ma is az, amit róla első alkalommal megállapítottunk: kiforrott művész, aki nemcsak beleéli magát szerepének szellemébe, hanem egyenesen keresztlévi azt, amit játszik. A közönség igényeiben teljesen kielégítő távozott a kép után, amely egyike az utolsó évad legkiválóbb alkításainak.

* Nincs még veszte Lengyelország. Örömielmi dráma 5 felvonásban vasárnap az Erzsébet-mozgósínházban. Lengyelország orosz iga alatt nyög. Természetesen, mindenütt elégedetlenség uralkodik és összeesküvések szünek a lengyelek között a felszabadításra. A gyűléseket Abrahámnak, az öreg zsidónak házában tartják meg. Abrahámnak van egy leánya, Mirjam, aki felkelti Maxim, a kormányzó egyik kegyencének az érdeklődését. Maxim, hogy Mirjam közelébe férkőzzék, csatlakozik az összeesküvőkhöz, részt vesz gyűléseken és megesküszik, hogy támogatni fogja őket. Az egész lakosság a főtéren gyűl össze, ahol legnagyobb lelkesedéssel fogadják Kosciuskó felhívását, aki arra kéri őket, hogy lázadjanak fel és rázzák le magukról az orosz jármot. Sosnonszki, a híres generális azonban távol van és valakinek érte kell mennie. Jan Zbroja, a lengyel nemes vállalkozik a veszélyes feladatra. Sosnonszki bevonul Krakóba, ahol felhívására mindenki pénzét és ékszereit leteszi a haza oltárára. Egy napon Maxim kihallgatta Katharina és a kormányzó megbeszélését és bevallja Katharinának szerelmét. Az asszony azonban eltaszítja őt magától, mire Maxim gyalázatos bosszúra vetemedik. Elárulja az összeesküvést a kormányzónak, aki azonnal elfogatja az összeesküvőket. Katharina kérésére azonban megkegyelmez nekik, nem öleti meg őket, csak száműzetésbe küldi. Jan Zbrojának ugyan évek múltán sikerül megmenekülnie, de nem érhet haza, a fáradtság és éhség idegen földön, távol hazájától öli meg őt. Több, mint száz év múlt el ez idő óta és a világháború ismét harci zajt kelt a lengyel népben. A fiatal Jan Zbroja is olvassa a híreket és jelentkezik a lengyel légióba. Janui vagyunk a lengyel légiók nemes és vitéz küzdelmeinek, és látjuk, hogy Jan Zbroja, az egykori hősnokája méltó módon viselkedik, a legnehezebb megbízásokat végzi el és egy ízben, mi-

kor veszélybe kerül, Sonja, aki Katharina Zbrojának a dédanyja, menti meg őt. A fiatalokból egy pár lesz és az ő egyesülése jelzi a lebilincselte, megláncolt Lengyelország felszabadulását.

NYARI SZÍNHÁZ.

ARAD, 1917. évi július hó 29-én, délután és este: GÁL GYULA a budapesti Nemzeti Színház művésze és művész személyzetének vendégjátéka.

Az előadás kezdete 8 órakor

szekereszterti úton

Stamber József.

ARADI KÖZLÖNY.

Az új évfolyam alkalmával 1917. évi július hó 1-től új ábrázolást nyitottunk az „Aradi Közlöny”-re

- Az eseményekről napról-napra
- a legalaposabb és a legfrisebb tudósításban számol be az Aradi Közlöny. Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborus híreinek megbízhatósága révén Magyarország vidéki lapjai között az első helyen áll és mint ilyen a legelterjedtebb, a legértelmesebb, legkedveltebb és legolvasottabb újság.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

- Egész évre . . . . . 36 korona
- Fél évre . . . . . 18 korona
- Negyed évre . . . . . 9 korona
- Egy óra . . . . . 3 korona

Tessék mutatványszámot kérni!

Tisztelettel értesítom egy a helybeli mint a vidéki a. b. szülőket, hogy

Lakásomat

megváltoztattam, ahol továbbra is javító-, pótló- és magánvizsgálatra felelősséggel előkészítetek. Tisztelettel: 4792

Izr. Fiuinternátus, Mikes Kelemen-utca 10. sz.

Köszön
 500 métermázsát
 hozattunk aradi raktárunkban s azt a jelentkezők sorrendjében fogjuk a vevők között a jövő héten kiosztani.
 Vételi jegyek válthatók:
Messenger-boy
 Daák Ferenc-utca 8. Telefon 2-16.
Erzsébet 4992
Köszönbányatársulat,
 Telefon: 10-49. szám.

Városi és megyei telefon 380.
Uj üzlet!
Hell és Társa
 villanyfelszerelési, csillárok, varrógép, gramophon s minden az ezekhez tartozó alkatrészek raktára
 Forray-utca 2/a. (Lukácsy-ház.)
 Elvállal minden e szakmába vágó javítási munkákat, melyek a legutányosabban és pontosan eszközöltetnek.
 Legújabb gramophon lemezek állandóan raktáron vannak.
 A n. é. közönség szíves pártfogását kéri
 4876 **Hell és Társa.**
 Városi és megyei telefon 380.

Eladó
 Gyorokon a Lengyel-féle szivó-gáz malom
 100.000 koronáért. Bővebbet ugyanott a tulajdonosnál. 4928

Az Arad- és Hunyad-megye határán lévő
ALVÁGZA GYÓGYFÜRDŐ
 természetes kénes hőforrásal 4395
csodás eredménnyel gyógyítanak
 csúzi, reumát, köszvény, cseantszút, lehosodást és különböző női bajokat. Felvilágosítással készséggel szolgál.
BERKOVITS, fürdőtulajdonos.

Az Aradi Ipar- és Népbank
 Bankhelyiségek a Bohus-palotában. Alapított 1869-ben.
Részvénytőkéje és tartalékalapjai: 7.500.000 korona.
 Igen előnyös feltételek mellett nyújt kölcsönöket ingatlanokra, (ház és földbirtokokra.)
Elfogad takarékbetéteket
 állandó természetűeket ... .. 4 1/2 %
 és bármikor, azonnali rendelkezésre ... .. 4 %
 kamattal. — Előleget ad
ÁRUKRA, ÉRTÉKPAPIROKRA.
 Hadifoglyoknak pénzküldeményeket eljuttat. 4483

Lyharaktárcsok figyelmébe

Aranykályhák

Aranykályhák szállíthatunk
átányos árban.

4934

Aranykályhák R.-T.
(Hunyadmegye).

Aranykályhák

Aranykályhák és padló

Aranykályhák keményfa
Aranykályhák ágyú, kisebb
Aranykályhák nagyobb tételekben, ár-
Aranykályhák alólán

Aranykályhák

Aranykályhák drésztelgemen.
Aranykályhák drészpárt és vál-
Aranykályhák lom mindennemű faanyag
Aranykályhák bérfürkelését is.

Aranykályhák Mihály,
Aranykályhák Páncsota. 4289

Aranykályhák Teréz

Aranykályhák metikai intézete
Aranykályhák ray-utca 4. szám

Aranykályhák ernebb szépségápolás. Sze-
Aranykályhák peltos, mitesseres, pattanásos
Aranykályhák zéppé, ráncos, öregedő arcot
Aranykályhák teszek. Szemölcsöt, hajszála-
Aranykályhák ta om nélkül végleg eltávo-
Aranykályhák forós orr s kézkezelés, arc-
Aranykályhák gasztás. Arcmassáže jutu-
Aranykályhák sletben. Hajmosás, en-
Aranykályhák gés, hajfestés Hanna
Aranykályhák kkel, manicúr. Szerk
Aranykályhák dse vidékre is. 521

Aranykályhák ter Teréz,
Aranykályhák ray-utca 4. szám, 1. em.

Aranykályhák yér leves 24 fill.
Aranykályhák manna" haszná leves,

Aranykályhák esen pótolja a husle-
Aranykályhák tartalmaz: Juliennet,
Aranykályhák itott zöldséget, cartiolt
Aranykályhák ombát. :-: 1 csomag
Aranykályhák tányér levesnek ele-
Aranykályhák d) Ara 24 fill.

Aranykályhák eggielmozóknek elő-
Aranykályhák s külön árajánlatok

Aranykályhák denütt kapható!
Aranykályhák Képviselet: 4227

Aranykályhák zló B. Jenő,

Aranykályhák Kazinezy-utca 2. szám.

A szépségápolás titka a felhasznált szé-
pítőszerek helyes megválasztásá-
ban rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc- szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények,
amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőcső. Kis tégely 1-50 ker.
Nagy tégely 2-50 K.

Rozsnyay Serail crémje nappali használatra. Egy té-
gely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan.. Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Szerén Arcpora. Lehelst finomságu. Crém,
Lehár, róza és testázi-
nekből. Egy dob. ára 2 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Loin
du bai, orgona, piros ró-
za, Serail. Uvageja 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Mátvás gyógy-
szertárban Arad, Szabadság-tér.

18396—1917. kb.

Hirdetmény.

A nagymélt. kereskedelemügyi m. kir. Minis'ter ur 35421—1917.
VI. C. sz. rendelete folytán közhírré tennem, hogy a kereskedelemügyi
minis'ter ur a földművelésügyi minis'ter urral egyetértéssel engedélyt
adott az „Első magyar sörégyár Selmeczy Miklós és társa” losoncai
cégnek, hogy azon vadászok (vadászati jeggyel bírók) óomkésztését,
akiknek összes készlete a 10 kgot meg nem haladja, amely készlet a
m. kir. minis'teriumnak 1449—1916. M. E. számú rendelete értelmé-
ben zár alatt nincsen, összegyűjttesse és vadászorrétté átdolgozhassa
a következő feltételek mellett:

Söréttel csak az gyártathat, akinek „Söréttigazolványa” van.
Az Első magyar sörégyár a részére átdolgozás végett bekül-
dött ólmot tartalmazó csomagokat egy, Losoncz város által a cébtől
siküldött bizottság jelenlétében bontja fel.

Az Első magyar sörégyár Selmeczy Miklós és társa losoncai cég
kötelezettséget vállalt arra nézve, hogy használatú anyag ólom-sörétre
való átdolgozását és kezelését a következő egységekben végzi:

a sörétre való átdolgozást kg-onként 50 fillérért,
a csomagolást, kezelést kg-onként 50 fillérért a kész sörét su-
lya után számítva. Az átdolgozási és kezelési költségeket a gyár után-
vételezheti.

Arad, 1917. június 8.

Greén, főkapitány.

Mésés szép lesz az a hölgy,

aki az

IDOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcbőrt vakító lehére varázsolja és eltünteti min-
denféle arctisztatlanságot. Ara egy tégelynek 2—K.

Ibolya Doré szappan 3 kor., Ibolya Doré tej
1 K 50 fill. Ibolya Doré hölgypor 1 K 50 fill.

Tyukazem ellen

a leghatásosabb szer az
Anagalin.

Ara 1 korona.

Kellemes ízű limonádét

mindenki otthon készíthet 1
adag **CITRAS**-sal.

Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a

száraz sóshal

Árusítást bevezettem s állandóan raktáron
tartom. Minden csütörtökön élő halak
nagy választékban érkeznék, melyet a
meleg idő miatt piacra nem vihetek, így
kizárólag üzletemben árusítok. Legfino-
mabb cipőkrém, cigarettahüvely, parafin-
gyertya, gyufa, nagyban és kicsinyben.
Első aradi zöldségajándék kivitelű üzlet.
Vásárló rendeléseket, előleg vagy a pénz
előzetes beküldése ellenében eszközölök.
Zöldségajándékokat, finom gyümölcsöt
hármely mennyiségben veszek, a leg-
magasabb napi árban. 3965

Luttvák József,

Arztalos Sándor-utca 8. Interurbán telefon
615. Péntek estétől szerbat estig zárva. 1085

Saját termésű, kitűnő, tisztán
kezelt magyarádi ó- és peccsenye

borok

ugy nagyobb mennyiségben,
valamint palackokban kaphatók

Winter Adolf

ügyvédnél Aradon, 1788
Deák Ferenc-utca 40. szám.

Magánjáró

teljesen új 8-as cséplőgéppel
augusztus 1-től

eséplést vállalom

olcon, muckás- és tüzelőanyag
hozzáadásával.

Motorka Romulus

Almásreges. Telefon 3. 4834

Lapkihordó pár

jó fizetéssel

felvétetik.

Cím a kiadóhivatalban.

Földbirtokosoknak

35 évre 7% annuitás teljes árfolyam,
50 évre 6% annuitás teljes árfolyam,
63 évre 4-95 annuitás 95% árfolyam
65 évre 5-66 annuitás 99% árfolyam mellett, továbbá
aradi házakra
50 évre 6% annuitás 98% árfolyam (rövidebb időre is) mel-
lett törlesztéses és váltó köl-
csönöket folyosított, valamint
kisebb-nagyobb birtokok eladá-
sát és parcellázásokat vállal:

Bonyhádi József

Arad, Kapa-u. 47., d. u. 2-től.
Birtokok eladásra előjegyzve.

Legjobb fogviz

1000 nemzetközi kiállításon legmagasabb kitüntetésben részesült.

500 koronát fizet annak, ki Bartilla-fogvizének használatát mellett, ívegeje 1-20 koronát valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlök. Ed. Bartilla-Winkler utóda L. Plan Wien, X., Götthe-gasse 7. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában. Aradon: G. Földes Kelemen, Deák Ferenc-u. 11. sz., Hehs Vilmos, Batthyány-u., Hajós Árpád gyógyszerárakban és Vojtek és Weisz drogueriájában. Vidékre — ahol nem kapható — küldök 7 íveget **8-40 K.** bérmentve. Kérjünk mindentől hála-irozótan Bartilla-féle fogvizet. Hamisítványok lehelentől jól díjazottnak. 4157

Gépek, aj,**Hengerolaj,****Tovette gépszir,****Kocsikenőcs,**

állandó nagy raktár

1181

Hubert József

Arad.

Telefon 262. szám.

Házeladások,

valamint kisebb és nagyobb birtokok eladását, parcelizációját közvetíteni vállalkoz. Az ország minden részében előjegyezve kis- és nagybirtokok. Aradon magán- és bérházak. Ajánlatokat, megbízásokat kér

Halmaj József

adásvételi közvetítő iroda.

Lakás: Deák Ferenc-u. 5. Telefon 726. 2369

616—1917. g. sz.

Arverési hirdetés.

Arad sz. kir. város gazdasági széké a város tulajdonát képező Béla-tér 1—2. a. ingatlanon lévő mintegy 800 négyzetméter konyhakertészetre alkalmas terület bérletére a városháza I. emeletén lévő gazdasági hivatalban folyó év augusztus hó 6-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár évi 400 korona.

Bánatpénzül letendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az ajánlatok lezárta. a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be a csak akkor vétetnek figyelembe, ha szokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1917. évi július hó 20-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Izletes salátakészítmény:

SALAT FIX Törvényesen védve

salátafűszer használatra készen minden ecet, olaj, bors vagy só hozzátevéssel nélkül. — Hatóságilag elismert kútvásó pótlék.

Aradi képviselő: **László B. Jenő**, Arad, Kazinczy-u. 2. Mindenütt kapható! 4865

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legcségyebb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécsben a fogászati téren legcségyebb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy helybőf: Luther Márton-utca 1. sz. a. II-ik em. egy a maradvány kor igényeinek megfelelő **fogászati műtőtermet** nyitottam, ahol legújabb berítési és amerikai módszer szerint kezeltem betegeimet, foghúzás teljes őrészteleltetéssel (fogyaasztás után.) Aranyhidak, aranykoronák, mindeneműi kavcsok fogazatok, szápadlás nélküli és légkamrával. Arany, ezüst, amalgám, porcellán és cement tömések (plombák), mérsékelt díjazással mellett készíttetnek. Beccsok partfogazát kérve tisztelettel köszönetet mondok. **Jeannetta**, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelő órák: d. e. 8—12-ig, d. n. 2—7-ig. Vidékiek 24 órára beérli kielégíttetnek. 491

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Előrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, láb-badozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Bence a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 3 korona 60 fillér. Nagy palack ára: 6 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosító szer, finom fűszeres ízű, szorogító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegek részére és ott, ahol a condurongó kéreg javára van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehézen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmulik, a „Peppe“ folyadék és „Peppe“ hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít! !

Peppe folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.

Peppe hintőpor . . . . . 1 kor. — fill.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruhaikat

kártására legjobb szer a **PETRIS** folyadék, ára 2 kor. és **HADAR** hintőpor, ára 2 kor.

Szórvesztő-**Depillar.**

E kitünő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt arca, nyaka vagy karok-ról, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt kivétel nélkül eltávolítható. Ára utasítással 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrássy-ut 22. szám.

Dán va

10 dekás csomagolásban 1 kor. 34 fillérért kapható

a Tejcsarnokba

Karolina u. 8.

Cognac

Keglevich,

Dékány, Marty,

Adriatica gyártmány,

valamint likőr és rum, palackokban beszerezhető nagy és kicsi mennyiségben

Weiszbergé Sándor

utóda M. A.

Körösvölgyi P. Inkarai

Arad, Andrássy-tér 1. Telefon

Borosfordók

valamint minden másféle hor-dékot legmagasabb árban állandóan vesz 4864

Schvarcz Pá

ARAD, Szent István-utca 1. Telefon

Arad legregibb kerékpár-arrógep mephen raktára. Villanyvillagítást

Hammer Vilt

műszerész

Szabadság-tér 5.

Telefon 96.

Veszek törött és használt gram-mozt K. 0.50 darabját.

Egyedüli képviselő a világ gyártmányu gépeikből. Columbia, angyalos jegyű gramofonokból, rad kerékpárok és Pfaff varrógépek. Megkerkeztek a legújabb levetérettek és népdalok. **Király Ernő**

Nagy raktár kerékpár alkatrészeiből és Acetylen lámpákból kiszolgálás. jutányos árak. Ny-szerű javító műhely.

RUM

jó minőségű esz

„Aether”

jegyű

CONGÓ Rum Compositioval

készítető. — Kapható:

Erényi Tivadarnál,

Arad, Deák Ferenc-utca 39.

Telefon 11—48. 2021

Apró hirdetések:

Ellátás.

Eutorozott szoba,
esetleg teljes ellátással, iskolás gyermeknek is kiadó. Erzsébet-körút 2. II. emelet. 9. 4900

Üzletek.

Az Andrássy-téren
a háboru tartamára egy üzlethelyiség kiadó. Cím a kiadóban. 4878

Fehérnemű mosó intézet
Boros Béni-tér 6. szám alatt eladó. 4906

Rőfő- és rövidáru
kereskedés, esetleg részletekben is eladó. Bővebbet Márton Gizella, Pankota. 4129

Ajánlok azonnali szállításra:

Rum,
Likőr,
Szi'vórium,
Törköly,
Seprű
és
Gyümölcs
essenciákat és komponenseket helyt Arad.

Szemző Armin
áruügynökség és bizományi raktára
Aradon. 551
Interurbán telefon 592 szám.

Matteine-féle

patkány- és egérintés

új eljárás szerint.
Patkány- és egérintéshez ajánlok **patkány- és egérintő-szert**. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintő-szere, csak patkányt és egéret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egérintő bacillus
árjai:
1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 12 K.
1 nagy adag 3-600 patkány kiirtására 20 K.

„Matteine”
vegyészeti laboratórium
Arad, Boros Béni-tér 1. szám.
Telefon 10-45. 301

31529-1917. kh.

Hirdetmény.

Közhírvé teszem, hogy a LI. F. sz. német katonai kórház, mely a Teleky-utca 27-28. sz. a. lévő gör. kel. román leányiskolában volt elhelyezve, Aradról való eltávozásakor ezen intézet udvarán egy ismeretlen egyéntől kiköleső-nözött szekeret hagyott hátra.

Felhívom a szeker tulajdonosát, hogy tulajdonjogát hivatalomnál 1 év és 1 nap alatt igazolja, mert ellenkező esetben a szeker mint gazdátlan, nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés ellenében el fog adatni.
Arad, 1917. június hó 18-án.
Green, főkapitány

AUFRICHT MIKSA

tűzifa, épületfa, szerszám- és műbutorfa kereskedő
ARAD, Kossuth-utca végén (ó-temető előtt.)

Városi és megyei telefon 69. 8155

Ajánl kocsigyártó iparhoz tartozó faanyagokat, u. m.: körös löcsfát, körös- és bükkfa keréktalpat, küllöt, bükkhasitványt, gömbölyű és faragott nyírfaanyagot, ökorjarmokat, továbbá gazdasági faárakat, u. m.: kapa-, kaszanyél, rudfák (hordáshoz és vendégoldalmak), gabonalapát, gerebnye, talloska, nyírfaseprű, szőlőkaré.

Gyors- és pontos kiszolgálás. Ajánlatokkal szívesen szolgálunk.

Bartháné kozmetikai műterme, Batthyány-u. 10.

Szépségápolás. Arcmasszázs. Hajfestés

Szeplőt, mitesszert, pattanást, hámlasztás által elmulasztok. Arcmasszázsát 1 óra alatt és eszközök. Öregedő arcról ráncokat eltüntetek. Tanácsot és szereket vidékre is készséggel adok. **Bartháné**
4941

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Meghívó

a Borosjenői és Vidékének Gazdasági- és Hitelszövetkezetének

XVI. évi rendes közgyűlésére,

mely a „Borosjenői Takarékpénztár r.t. helyiségében 1917. évi augusztus hó 12-én, délután 3^{1/2} órakor fog megtartatni.

Tárgysorozat

1. A közgyűlés jegyzőkönyvét hitelesítő két tag választása.
  2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1916-1917. üzletéről. a mérleg, nyereség-visszatartás számla előterjesztése és a nyereség felosztására vonatkozó indítvány tárgyalása.
  3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
  4. Az igazgatóság megválasztása 3 évre.
  5. A felügyelő-bizottság megválasztása 1 évre.
  6. A felügyelő-bizottság díjazásának megállapítása.
  7. Az alapszabályok 11. §-a értelmében teendő indítványok tárgyalása.
- Borosjenő, 1917. július 26. **Az igazgatóság.**

Tartozik	Mérleg-számla.				Követel.		
	Kor.	f.	Kor.	f.			
Pénztárfolyószámlában a Borosjenői takarékpénztárnál			214262	53	1293 befizetett üzletrész	64650	
Arnkészlet			188957		Tartalékalap	60000	
Gazd. anyagkészlet			1050		Hitelezők	332001	90
Értékpapír			42707		Nyereség áthozat 1916. évről	3084	98
Ingyen			20000		Folyó évi nyereség	28314	16
Leltár			5725				
Követel előleg			10299	50			
			483001	03			483001

Borosjenő, 1917. július 1-én.

Karton Aladár, s. k. vezérigazgató.	Páry Solymosy Lajos, s. k. ig. elnök.	Osiliág Vilmos, s. k. főkönyvelő.
	Szekendy Pál, s. k. ig. alelnök.	
Dr. Osiliág Ignác, s. k. ig. tag.	Nagy Antal, s. k. ig. tag.	váradai Török Andor, s. k. ig. tag.
- Jelen „Mérleg-számlát” megvizsgáltuk, a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítottuk, mindenben helyesnek és rendben levőnek találtuk.
Strasser Béla, s. k. fel. biz. tag.	Mesterházy Sándor, s. k. fel. biz. tag.	Dr. Burdán Tivadár, s. k. fel. biz. tag.
	Fejér Jenő, s. k. I. biz. tag.	

748. Telefon 748.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy miután a katonaságtól elbocsájtottak **vízvezeték és csatornázási üzletemet megnyitom.**

Raktáron tartok closettet, mosdókagylót, csövet, kutakat stb.

Nagy javító műhely.

Levelezőlap meghívásra, vidékre is megyek. — A nagyérdemű közönség pártfogását kérem 4956

Mókos Márton

szerezőmester, Fábán-u. 12. sz.
Tanulók felvételnek, hadiárvaik előnyben.

Új óra és ékszerüzlet

A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy **Aradon, a Fer-ray-utca**ban (Guttman-ház) Gartner-féle üzletben

óra és ékszerüzlet

nyitottam. Állandó nagy választék a legjobb minőségű fali és zsebórákban, továbbá ékszerekben. Javítások jótállás mellett elfogadtatnak. 4945
Mint a múltban, úgy a jövőben is arra törekszem, hogy nagybecsű támogatóim meglegedését kiérdemeljem. Szives pártfogást kérek:

Walenta Gyula.

16876-1917. kh. HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak a lenfonal és lenkócional készletek, továbbá a len- és féllenszövet készletek bejelentésének, valamint feldolgozásának és forgalomba hozatalának újabb szabályozásáról szóló 299-1917. M. E. számú rendelet módosítása tárgyában felt 43969-1917. sz. rendeletét a következőkben teszem közzhírré. 1. §.

A len- és lenkócional készletek, továbbá a len- és féllenszövet készletek bejelentésének, valamint feldolgozásának és forgalomba hozatalának újabb szabályozásáról 299-1917. M. E. sz. alatt kiadott rendelet (1. a Budapesti Közlöny 1917. évi május hó 10-ik napján megjelent számában) 2. §-a olyképp módosítatik, hogy az 1917. évi május hó 31-ik napia után két havonként teljesítendő készletbejelentések újabb intézkedésig az 1917. évi július, szeptember, november hó (és így tovább) utolsó napja volt állapot szerint mindenkor a reá következő hónap (augusztus, október, december hó és így tovább) 10-ik napjáig küldendők be a Lenipar bizottság utján a kereskedelemügyi miniszterhez. 2. §.

A 299-1917. M.E. számú rendelet egyébként érintetlenül marad.

Arad, 1917. július hó 18.
Green, főkapitány.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítják.

Minden szó hirdetésára 2 fillér. Vastagabb betűkkel 16 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 5/6 óráig fogadjuk fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdető szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

VAN-É?

olyan szőhid, házias urileány, aki egy komoly fiatalembernek feltétlen tisztességes barátságára vágyik. Teljes című levelezésére készen áll. Hírlevelet fészkek feljeligére a kiadóba kérek. 4929

Magam, uram

fiatal ember, szórakozás céljából megismerkedni óhajtok unatkozó leánnyal, vagy fiatal asszonnyal. Titoktartás becsület-szóval biztosítva. Anyagi érdek kizárva. Levelet „Aliszt 30” feljeligére kiadóba. 4938

Nagyvárosból jöttem,

itt idegen vagyok. Ismeretség híján erőtlen keresem komoly szándékból, cizmos, fiatal, vagyonos urhölgy ismeretségi. Magam jöngyelenésűnek mondott fiatal-ember, előkelő vállalat hivatalnokak vagyok. Levelet „Hátha találkoznék” feljeligére a lapban jelezve, a kiadóba kérek. 4921

Alkalmazást keres.

Hirdetéses mezdényvezető!

Iparvasutónál vagy vállalatnál mezdényvezetői, vagy kisebb üzemenél fűtőház vezetői állást keres. Szeptember 15-ikére fizetés és fűtőházak megjelölésével ajánlatot kér. Balázs József, Botfajtelep, u. p. Béi, Bihar. 4949

25 éves,

magános nő. háztartásban jártas, gazdasz- szonyra ajánkozik magános urhoz vidékre. Iloniga Margit, Kálvin János utca 46. szám. 4966

Szobaleányok

ajánkozik urasághoz puszta 2 nagyobb gyermekével hadiözvegy. Fizetésre nem reflektál. Pécsi Lajosné, Kálvin János utca 46. 4954

Alkalmazást nyer.

Vidékre

uri házhoz egy mindenek főzőnő vagy anya leányával, ki a szobaleányi teendőket elvégezni, jó fizetés mellett keresetlik. Bővebbet Brunner Beia, Szabadság- tér 20. 4940

Szakkétszó

jó bizonyítvánnyal felvétetik. Zrinyi-u. 2., I. em. 4963

Mezdényvezető

keresünk pankotai iparvasutunkhoz. Hazai Fatermelő r. t. Boros Béni-tér. 4965

A máriaradnai-ménes

központi szeszifőző szövetkezet, kerületi tulajdonú joggal, korcsma és vendéglő helyiség, lakás, valamint két vendégszoba átengedése mellett, ogy feltétlen megbízható vendégfőző, illetve korcsmáros ajánlatát kéri, ki a szeszifőzésben teljes szakértelemmel bír és az idején alatt a szeszifőzést is elvégezni hajlandó volna. 4749

Keresek

egy idősebb önálló kovács segédet ki lopalkodás és az eke munkához kellő jár- tassággal bír, hogy egy kisebb kovács- munkahelyt lehetőséggel vezetni tudjon, fizetés megállapodás szerint. Cím: Ozv. Geicsa György, kovácsmester Brád. 4809

Utazó

kihordó és árusító felvétetik az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. Lehet asszony is, vagy rokkant katona. 5010

Segédet keresek

fűszer-, vas- és rövidáru-üzlettem részére augusztus 15-re. Román nyelv bírása és pártkakezelés tudása megkívántatik. Ajánlat fizetési igénnyel Goldberger Gábor céghez Marosborsa küldendők. 4913

Szomolom

részére álljell ért keresek. Rokkantak is. ajánkoznak. Nagy Farkas, Arad. 4917

Tisztességes mindenen

uriházhoz, azonnali belépésre kerestetik. Licker Ferenc, Erzsébet-utca 4/b. 4877

Lakást keres.

1, esetleg 2 szobás

butorozott lakás, konyha és fürdőszobával házaspár részére kerestetik. Ajánlatok Pichler papírkereskedésbe, Belus- palota intézendők. 4952

Gyermektelen házaspár,

november 1-én 3-4 szobás lakást vagy magános házat keres bérbe. Cím a kiadó- hivatalban. 4919

Kiadó lakás.

2 szobás butorozott lakás

konyhával, fürdőszobával 2 havi időtar- tamra azonnali kiadó. Bővebbet a Mes- senger-boy vállalatnál. Díjazás csak bér- bevétel esetén. 5001

Kiadó

1 vagy 2 butorozott szoba, fürdőszobá- val, esetleg konyhával. Cím a kiadóhiva- talban. 4957

Azonnali kiadó

két egymásba nyíló különbajratu buto- rozott utcai szoba. Cím a kiadóhivatal- ban. 4962

Két egymásba nyíló

elegáns butorozott utcai szoba, villany- világítással 1 vagy 2 ut részére, aug. 1-re kiadó. Forray-u. 3., I. em. 4960

Kiadó

azonnalra egy utcai lakás. Bővebbet Mi- klós-utca 74. 4920

2 szobás

utcai lakás mellékhelyiségekkel, irodának is alkalmas, azonnali kiadó. Hassinger- utca 5. szám. 4917

Nyomdász-tanulónak

felvétetik két fiu, kik a 14. évet betöltöt- tek és legalább 6 osztályt végeztek. Bő- vebbet a kiadóhivatalban.

Vétel és eladás.

HOMOK

finom, vagy kavicsos, házhoz szállítva megrendelhető Porczánánál, Szent Pál- utca 14. sz. alatt. 4936

Korté butort

(asztal és székeket) mérsékelt áron megvételre keretk. Ajánlatok ár meg- jelölésével „Korté butort” címen a kiadó- hivatalba keretnek. 2000

Ecetesav

vegyszer, étkezési célra, ecetesav és asztali ecet nagyban és kicsinyben leg- olcsóbban kapható. Fried és Társa, fű- szerkereskedésben, Szabadság-tér 5-5. szám. 4950

Rövid rongor,

megvételre kerestetik. Cím a kiadóhiva- talban. 4958

A Gabonatermes Iekoran

című könyv 2 korona Az Est hírlapir- dában, Zrinyi-utca. 4946

Fedel eserép,

jó minőségű Forray-utca 2/d. szám alatt kapható. 4964

Eladó

egy modern szalontükör, 1 új ebédlő- szőnyeg, jó karban levő varrógép és 1 gramophon. Megtekinthetők 2-5-ig. Deák Ferenc-u. 40/a. II. lépcső, mezzanin 2. 4948

Vessék

nyers borkövet minden mennyiségben. Irom Arnold, Arad, Berceányi Miklós- utca 39. Telefon 194. sz. 4772

Figyelem,

ne legyen megalulva. Először hagyja lemértni az aranyát és ezután fizet K. 750-ig 1 gramm aranyért Brandes ékezerész Arad, József főherceg-ut 12. szám. 4815

Szűretelő taposó kádak,

5-20 hektóliterig eladók. Friesch József, Békéscsaba. 4838

Szűrlőgázok figyelembe,

Perocid 45%-os, szódin (nátriumthiosul- fát) oldim ellen. Egetett méz raktáron. Különböző nagyságu szűrlőprések, szűrlő- szűző malmok nagyválasztékban. Opálosi Hitelszövetkezet, Opálos. Telefon szám 3.

Tűzifa,

faszén, méz. kátránypapír és rézgalic eladó. Általános Forgalmi Vállalatnál. Henczótó. 4870

Cseplőkészlet,

nyolcas, fiatal, üzempépes. Kovács Soma és Társa cégnél, Arad. 4902

Kémpor, Kémlap, Perocid

sapi áron. Kovács Soma és Társa Arad. 4901

Vessék

koronázási helyeket és egész gyűj- teményeket. Könyvtárakat és egyes köny- veket Kerpel könyvkereskedés. 901

Új butortétele!

vétel és eladás, hitelképes egyéneknek részletekre kölcsönképpen adok készpénz- fizetési árakban. — ebédlő, háló és nap- pali szoba berendezés, fa- és vasbutorok nagy választékban kaphatók. Állandó butor- kiállítás Garai Károly butortételeben Ara- don, Asztalos Sándor-utca 5. sz. Telefon 773. Kérem a címemre figyelni. 2791

Levelezőlapok,

képeslapok, cigáretta hüvelyek stb. nagy- bani raktára Deák Béia papírkereske- dedésben, Arad, Forray-utca. Telefon 902. szám. 4421

Vessék

uraktól levett férfi ruhát, valamint min- denféle egyenruhát a legmagasabb áron. Vidékre is elmegyek. Blajer Ignác, Bocztó- utca 1. 761

Tégla

önméségben, nagy és kis mennyiségben, jutányos áron kapható. Jiraszek iroda Lovardu-u. 1. szám, telefon 1097. vagy Lázár iroda, Hassinger-utca 5. szám, te- lefon 747. szám. 3783

Vessék

használt, átfurt, boros, sörös, ásványvízes és horé dugókat 6 koronáért kilogram- monként. Kúldeményeket az Aradi Köz- löny további. 5000

Akadémikus

vess Färber Lajos, Arad. 4909

Alkalmi vétel!

2 selyemruha, olcsón eladó. Kálvin János- utca 8., az udvarban, megtekinthető d. e. 11-től. 4894

Új férfiöltöny

és felöltő eladó. Erzsébet körút 2., II. em. 9. ajtó. 4899

Egy új használt egyenáramú

2 1/2 lóerős motor eladó. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Használt ólom

megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadó- hivatalban. 7892

Ingatlan.

MÁRIARADNÁN

Árnylatban szemben szép ház gyű- mölcsős kerttel olcsón eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4930

SARLÓ-UTCA 58. SZÁMU

uri magánház, nagy kerttel, gardálko- dásra igen alkalmas, eladó. 4935

VASUTHOZ KÖZEL

Pábián László-utca 3. számú, több la- kással bíró ház, eladó. Bővebbet Szent Pál-utca 14. alatt. 4936

Wenceszlényi-utca 8. számú

magánház eladó. Bővebbet ugyanott. 4947

Eladó

az Hona-utca 8. számú 2 szobás előszobás, pincével ellátott adómentes magánház 2 udvarral és szép gyümölcsös kerttel. 4963

Teloki-u. 22. és Hona-u. 24. sz.

házak eladók. Bővebbet Teloki utca 22. szám. Ugyanott 10 méteres vastag bor- szívó gumtisós eladó. 4955

Orezy-utca 11/a.

számu új ház eladó. Bővebbet ugyanott a háztulajdonosnál. 4939

Orezy-utca 17.

számu bérház, szabadkézből eladó. 4951

Szűrlő-u. 4. számú

ház, jutányos áron eladó. 4373

Aradban

1 éra járásra fekvő 300 holdas birtok, szép urilakkal, nagy gyümölcsösökkel, ok- tóber 1-re bérbeadó. Cím a kiadóban. 4907

Emeletes

ház az Bőtvös-utcában eladó. Bővebbet Szabadság-tér 7., I. em. 4922

Damjanich-utca 2. sz.

két utcára szülő ház, szabadkézből el- adó. 4921

Magánház

4 szoba, elő- és fürdőszoba, vízvezeték és villanyvilágítással, veteményes kerttel, baromfiudvarral és disznóúllal eladó. Cím a kiadóban. 4923

Bélvárosban

2-utcarra szülő emeletes és földszintes bérház, nagy udvarral, könnyű fejtételek mellett eladó. Ugyanott egy alig hasz- nált 9 m. hosszú, 8 méter széles vízmen- tes ponyva is eladó. Cím a kiadóban. 4855

Perányi-utca 6-8.

számu ház 1500 m² kerttel eladó. Érdek- lődni ugyanott. 4857

II. emeletes

adómentes bérház az Erzsébet királyné- körúton eladó. Cím a kiadóban. 4939

Magánházi

3-4 szobást, mellékhelyiségekkel és kert- tel, azonnali vagy nov. 1-re keretk. Va- rosgazda, Tüzoltó-laktanya. 4914

Uri magánház,

részben új és teljesen jókarban, kényel- mes nagy lakással, sok mellékhelyiséggel, villanyvilágítással, gyönyörűen be- fésített udvarral, óriási gyümölcsös, szőlő, róza, lugasos, veteményes kerttel, eladó. Udulásra és gazdálkodásra kiválóan alkalmas. Purgly L-u. 118-120. 4728

Oktatás.

Korrespondencia

keretk ki II-dik gimnazistát latinból pótvizsgára előkészít. Jelentkezni öz. Róth Lajosné, Petőfi-utca 1. 4967

Gyógyászat.

Hehs Vasas elhívásra.

Suverén szer vérszegénység, sápkór, szé- dülés, a vérszegénységből eredő ideg- bajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általában gyengeség ellen. Páratlan vérképzés és vérjavító, biztos évszer ma- láriaus fertőzések- és minden infekcióból eredő meg- betegedés ellen úgy felnőt- teknek, mint gyermekeknek. Ára 6.— kor. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Dr. Szahajkowsky

lábizzadás elleni szere, biztos, kipróbált ártalmatlan szer, rögtön hat, ára 1 korona 50 fillér. Kapható Földes és Hehs gyógy- szertárban. 12

Tyukaxem

és minden borkeményedés ellen biztosan ható szer, Hehs gyógyszerész tyukaxem- tapasz. A legmegrogzottabb tyukaxem a tapasz párnapi használatát után leválik, a gyötörő fájdalom azonnali megszűnik. Ára 1 korona. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár Arad. 12

Kis és viaszketogóg

elleni fehér kenőcs kapható egyedül Ferenc-terti Vajdits-gyógyszertárban. Kis tégely 2 korona, nagy tégely 3 korona 50 fillér. 6171